Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkêren hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Yoldaş! Program tartışmasına katıl!

Yıl:10, Sayı:248
18 Aralık 1983

Burjuvazi gürültülü bir acz işçi sınıfımız sessiz bir güçl nm içinde

Cemile Çakmak

6 Kasım'da düzmece bir seçim yapıldı. Faşizm gitmedi, demokrasi gelmedi. Yine de Türkiye yeni bir döneme girmiştir. Bunun, 6 Kasım seçim oyununun resmi amaçlarıyla ve resmi sonuçlarıyla doğrudan bir ilgisi yoktur. Yeni durumun kaynağı, bir oyunun oynanması ve Türkiye gibi bir ülkede, böyle oyunlarda evdeki hesabın çarşıya uymamasıdır.

Bunu faşist generaller de sezdiler ve seçim öncesinden başlayarak epey tereddüt geçirdiler. Acaba ipler elden kaçıyor mu kuşkusuna düştüler. Son işlemler tamamlanıp, TBMM başkanı seçilene, ordu zirvesinde devir yapılana, hükümet kurulana dek tereddütleri, kuşkuları her adımda kendini gösterdi. Her adımda bir sürü pazarlık yürüdü. Ancak şu anda bu dönemeç dönüldü ve ne ilginçtir ki dönülmesiyle birlikte seçim oyunu da rayından çıkmaya başladı. Bugün Türkiye'de işler faşist rejimin ipleri gerçekten elden kaçırmasına doğru ilerliyor. Adeta bir zemberek boşalıyor.

Hangi alana baksak bu böyledir.

Siyaset sahnesinde herkes birbirine yapıcı olmayı öğütlüyor ama kimse kendi dilini tutamıyor. Atışmalar aldı yürüdü. MGK'nın bazı kararlarının kalkmasıyla siyasal partilerde birden büyük değişmeler belirdi. Eski AP'den, BTP'den DYP'ye akanlar, HP'den SODEP'e akanlar oldu. Partiler içinde garip çelişkiler su yüzüne çıktı. Para yeme olayları, eski bomba olaylarını ifşa etmeler, koltuk kapamadığı için alınanlar, küsenler...

Burjuvazi "yapıcı olmak gerek" diye vaaz verirken, her adımda birşeyler yıkarak ilerliyor. Siyasal kavgalarla ekonomik kavgalar içiçe geçti. Çavuşoğlu-Kazanoğlu Holding, *Güneş* gazetesi ve üç banka serüvenlerinden sonra, şimdi de Çukurova Holding ve Garanti Bankası konu oluyor. Bu arada Ziraat Bankası'yla Merkez Bankası'nın birlikte, hile yaparak, piyasadaki para hacmi konusunda İMF'yi kandırdıkları açığa çıktı. İnsanlar tam buna şaşırırlarken, bunun normal olduğunu söyleyenlerin olması daha büyük bir şaşkınlık yarattı!

Bu arada denebilir ki burjuvazinin en "ciddi" propagandaları bile abuk sabuklaştı. Geçilen demokrasiyle "mutluluğa boğulduğunu" yazan Mehmet Barlas, dünyada silahlanmanın nedeni olarak ABD'li ve Sovyet teknisyenleri(!) gösterdi (*Milliyet*, 3.12.1983) Gazeteler, ordunun kimlik kontrolu diye halka uyguladığı baskıyı, "tüm yurtta huzur(!) operasyonları sürüyor" diye yazdı. *Tercüman*, şövenizm propagandası yaparken, SİSAV seminerine gelen General Steinhoff'u şöyle tanıtıyor:

"İkinci Dünya Savaşı sırasında... 170 uçak düşüren, Türk anneden doğma Alman Pilot Steinhoff..." (*Tercüman*, 29.11.1983)

Tercüman'ın bir Nazi pilotunu övmesini doğal karşılıyoruz ancak "Türk anne" düşündürücüdür. Meğerse adamın annesinin dedesinin dedesinin dedesi 1700'lerde (!!) Osmanlı ordusundan Almanların eline esir düşmüşmüş!

Sağduyulu bir siyasal propaganda yürütmekten bile aciz olan bu burjuvazinin adamları mecliste 117.500 TL net maaş ve harcırah alırken, işçi sınıfımız ardarda zamların çekilmez yüküyle karşı karşıyadır. 3 milyon işçi 10.000 TL'yle "geçinmeye" zorlanıyor. Konut sorunu diye yürüyen tartışmaların ardında işçinin emekçinin gecekondusunu da başına yıkma planları yatıyor. Bir yandan böyle planlar yapıp, öte yandan korkuyorlar. Özal da, Ilıcak da konut sorununu en acil ve "hassas" toplumsal sorunlar arasında sıralıyorlar.

Bu "hassas" ortamda, 21 Aralık'taki Türk-İş kongresi yaklaşıyor. Türk-İş'te kavgalar ayyuka çıktı. Şide, ben 38 aydır başarılı bakanlık yaptım diye sirkatin söylerken, Şevket Yılmaz, utanmadan asgari ücretten vergi kesilmesini savunuyor. Bunlar bilinen olgular. Sendikal alanda asıl önemli haber, DİSK'li işçilerin hızla Türk-İş'e ve öteki bazı büyük sendikalara akın ettiklerine ilişkindir. DİSK'li işçilerin devrimci savaş deneyimi ile Türk-İş tabanının yönetimin ihanetinden çıkardığı derslerin birleşmesi, yalnızca sendikal değil her açıdan büyük bir adım olacaktır.

Türkiye'de içten içe kaynayan bir ortam gelişiyor. Burjuvazi derin çelişkiler ve bir sersemleşme içindeyken öyle görünüyor ki işçi sınıfımız sendikal haklar konusundan başlayarak sesini yükseltme hazırlığı içindedir. Bugünlerde en sarı burjuva sendikacıların bile sendikal hakları dilden düşürmemeleri, artık "mücadele dönemi" geliyor demeleri bunun küçük bir göstergesidir.

Belki de burjuvazi, bu dönemi önlemenin bir çaresi olarak gördüğü içindir ki, son sıralarda Ortadoğu'da savaş olasılığını dile doladı. Ürdün'e giden Evren, orada Filistinli kardeşlerimizin selfdeterminasyon hakkını(!), İsrail'in işgal ettiği alanlardan çekilmesini(!) savunduktan sonra gelip, beklenmedik anda savaş çıkabilir yollu sözler etti! Savaş tehditleri savurdu.

Kısacası, burjuvazi gürültülü bir acz, işçi sınıfı ise sessiz bir güçlenme içindedir. Faşizm iplerin ucunu kaçırma sürecinde "ilerliyor", toplumda içten içe bir kaynamanın küçük ipuçları seziliyor. Görünümlere aldanmaktan sınıf doğası gereği vazgeçemeyen küçük burjuva sol çevreler seçimlerde geçersiz oy daha çok çıkmadı diye boşuna moralleri bozarlarken, özde yer alan çok sevindirici gelişmeleri gözden kaçırıyorlar.

1984'te işçi sınıfımız tüm aldatıcı görünümleri aralayıp, halkı faşizmin cenderesinden kurtarmak için yeni açık savaşlara atılmaya hazırlanıyor!

KAVGA YORUM

İŞÇİNİN SESİ

Masrafı: İngiltere'de 50p, Almanya'da 2DM ■ Yıllık abone: İngiltere'de 15 pound, Almanya'da 50DM ■ Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: 29 Parkfield Street, London, N1, England ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd. (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

İçindekiler

İşçinin Sesi işçilerin ellerinde yükselsin!

Yoldaşlar,
Abone kampanyası tüm örgütlerimizde canlı bir hava içinde sürüyor. Kampanyayla ilgili haberler, raporlar bize ulaşmaya başladı.

İşçinin Sesi abone kampanyası komünist fikirlerimizi yığınlara ulaştırmada güçlü bir araç olsun. *İşçinin Sesi* işçilerin ellerinde yükselsin!

Haydi *İşçinin Sesi* abone kampanyasına!

Değerli yoldaşlar,
Kampanyamızı Avustralya'da 10 Aralık tarihinde başlatıyoruz. Sonuçlarını haftalık düzenli raporlar halinde ileteceğiz. Abone kampanyasının raporlarını genel yayın raporlarından ayrı olarak göndereceğiz.

Abone kampanyasının başlamasını coşkuyla karşıladık ve başarıya ulaştırmak için programlı bir çalışma içindeyiz.

Avustralya

Değerli yoldaşlar,
Abone kampanyasını başlattık. Aşağıda ad ve adresleri bulunan kişiler ilk ve yeni abonelerimizdir. Hepsi bir yıllık abonemizdir. Aboneleri 247. sayıdan itibaren başlayacaktır. İlk iki abonemize gazeteyi siz postalayacaksınız, ötekilerini biz elden vereceğiz.

Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Selamlarımla.

M.İ., İsviçre

Duyuru

Bundan önce yayınladığımız program tartışması ekinde tümüyle 4. Program Taslağı'nı vermiştik. Bu sayımızla birlikte Program Taslağı tartışmasının belli bölümlerini içeren bir ek daha yayınlıyoruz.

İşçinin Sesi

1984'ün dünya işçi sınıfını komünizm ülküsüne yaklaştıracak devrimci utkularla dolu bir yıl olmasını diler, tüm yoldaşlarımız ve okuyucularımızın yeni yılını şimdiden kutlarız. *İşçinin Sesi*

HABERLER

Deprem bölgesinde neler luy r

Erzurum'da deprem oldu, binlerce yurttaş can verdi, onbinlerce aile açıkta kaldı. Olay, burjuva gazetelerinin baş sayfalarında kısa bir süre yer aldıktan sonra, ya arka sayfaların köşelerine atıldı, ya hepten unutuldu. Ancak "iyi birşey" yaptıklarını duyurmak istiyorlarsa baş sayfalarda arada bir konu ediyorlar.

Uzun bir süredir, Türkiye'de burjuva gazetelerinin baş sayfaları kuduz, kaza, cinayet, yangın, intihar ve hatta ameliyat gibi olayların, dört renk ofset baskı "ayrıntılı" resimleriyle ve çoğu zaman manşetten verilen "haber"leriyle doludur. Uzun bir süredir burjuvazi halka, halkın çilesine örnek oluşturan olaylardan başka haber vermiyor. Bunu yaparken de halkı çileyle tehdit etmeyi, karamsarlığa itmeyi amaçlıyor. Ama her nedense depremzedelerin çilesiyle, bu amaçla bile pek uğraşmıyorlar.

Evet, depremin hemen ardından "seçimler" oldu. Ordu zirvesi el değiştirdi. "Meclis", "hükümet" sorunları gündemdeydi. Acaba bu önemli siyasal olaylar mı deprem haberlerini gölgeledi?

Hiç de değil! Aynı sırada Türkan Şoray'ın Cihan Ünal ile evliliğine ve bu konuda Rüçhan Adlı'nın görüşlerine baş sayfalarda çarşaf çarşaf yer ayrılabildi. Yıkılan ev ve altında kalan bir ailenin resimli haberi gibi haberlere yine sık sık raslandı. Ama deprem bölgesine ilişkin haber-resme baş sayfalarda pek raslanamadı. Bu boşuna değildir.

Deprem bölgesi bir barut fıçısıdır. Hava gergindir. Halkla "yetkililer" arasında keskin bir çekişme yürümektedir. Deprem bölgesinde önemli haberlere konu olması gereken olaylar yaşanırken, bunlar ancak gazetelerin kıyısından köşesinden yansıyor.

Erzincan zangır zangır sallanırken, ille de herkes evinde yatsın diye yetkililer halka baskı uyguladılar. Erzurum'a yetersiz sayıda çadır gönderildi. Bunun üzerine halk Vilayet'e giderek durumu protesto etti. Hemen ardından deprem bölgesine 10.000 çadır gönderildi!

Derken eski İmar Bakanı Samsunlu'nun "şikayetleri" duyuldu. Samsunlu yurt dışından gelen 3,5 milyar, yurt içinden toplanan 1 milyar TL'lik yardımın dağıtılmaması nedeniyle kızdıkları için, depremzedeleri utanmadan suçluyordu! Kızgın bir tonla, "tabii dağıtılmayacak, o bölge için devlet eliyle harcanacak" diyordu. Böylece devlet o bölge halkına gönderilen yardıma elkoyarken, halkta da kızgınlık artıyordu.

Halk kızdıkça, "yetkililer" sıkıyönetim eliyle baskıyı arttırmaya başladılar. 9. Kolordu ve Erzurum, Ağrı, Kars, Artvin Sıkıyönetim Komutanlığı bir bildiri çıkararak, herkesin kimlik bulundurmasının "gerekli" olduğunu, kimlik bulundurmayanlara 3 ay—1 yıl hapis cezası verileceğini "hatırlattı".

Deprem bölgesinde, bir süre önce yakınlarını yitirmiş ve kendi canı tehlikede olan, evini, barkını, eşyalarını kaybetmiş ve üstelik kışın ayazında açıkta kalmış, en güç koşullarda yaşamını sürdürmeye çalışan halka "kimlik" zorunluluğu koymak ancak toplu işkence olarak nitelendirilebilir. Ama herhalde bu da yetmedi ki ardından, Erzurum'daki gecekondulara belediye, metre kare başına 6 TL kira kesmeye başladı!

Deprem bölgesinde böyle "kritik" bir durum olduğu içindir ki, burjuva basını korkudan, yangına körükle varmamak için, deprem bölgesindeki duruma, resimli çile haberlerinde pek yer vermiyor. Ama gazetelerin arka sayfalarında şu haber vardı:

Erzincan'da silah ve mermi ele geçirilmiş!

Deprem bölgesinde halk o denli öfkeli ki, herhalde silahlanıyor ve herhalde bu yüzden de "yetkililer" silah ele geçirme eylemlerine hız veriyorlar. Ne var ki "12 Eylül son fırsat" diye kendileri demişlerdi! Son fırsat tükeniyor.

Fransa'da ırkçılığa karşı uzun yürüyüş

Fransa'nın güneyindeki Marsilya şehrinden 15 Ekim'de başlayan, 1200 km yol kateden ve 50 gün süren yürüyüş, 3 Aralık 1983 günü Paris'e vardı.

Marsilya'dan Paris'e yürüyüş, Paris'e varmadan önce basın-yayın yoluyla ülkede geniş kamuoyu oluşturdu.

3 Aralık Cumartesi günü Paris'te büyük bir yürüyüş yapıldı. Paris'in Bastille alanında, Marsilya ve öteki şehirlerden gelenlerle buluşan tüm demokratik örgütler, birlikte yürüyüşe geçtiler. Yürüyüşe onbinlerce insan katıldı. Katılanlar hep bir ağızdan "Kahrolsun ırkçılık", "Kahrolsun emperyalizm", "Fransızlar ve yabancılar eşit haklara sahip olmalıdır", "Fransızların ve yabancıların düşmanı ortak, savaşımı birdir" diye belgiler attılar. Sosyalist Parti ve Komünist Partisi de yürüyüşü desteklediklerini söylediler. Kültür ve Dışişleri bakanları da yürüyüşe katıldılar.

Yürüyüşe katılanlar yabancı işçilere karşı uygulanan bürokratik işlemlerin durdurulmasını, yabancı düşmanlığına son verilmesini, tüm yabancılara on yıllık kart, seçme seçilme hakkı, haklarda gerçek bir eşitlik vb. istediler.

Türkiyeli demokratik örgütlerle birlikte biz de yürüyüşe katıldık.

Tuncel Marşçı,
Paris

Hamburg'da grev

Norddarm firmasında çalışan Türkiyeli işçiler iş koşullarına ve yabancı işçi düşmanlığına karşı greve çıktılar (*Haberi 18-20. sayfalarımızda*)

İşçi sınıfımız bu gidişi değiştirecek güçtedir

Memet Kurtalan

Yeni savaşlara hazırlanıyoruz

Türk-İş'in bir araştırmasına göre, 3 milyon işçi ayda 10 bin 687 lirayla yaşamını sürdürmeye çalışıyor. SSK'nın verileri gerçek ücretlerin son beş yılda %51 oranında düştüğünü gösteriyor. (*Milliyet*, 3.12.1983). Kendi başına bu oran korkunç bir ekonomik terörü anlatır. Kaldı ki, gerçek ücretlerin durumu resmi kuruluş SSK'nın göstermek istediğinden çok daha kötüdür.

Gerçek ücretlerdeki düşüş işçi sınıfının yaşam koşullarının kötüleşmesinin yalnızca bir yönüne işaret eder. Bu oranı, bir de, günlük tüketim maddelerinin fiyatlarındaki hızlı artışla birlikte düşünmek gerekir. Seçimler sonrasında bir kilo peynir 640, bir tek yumurta 25 liraya fırladı. Bu son artışlarla yapılan bir hesaba göre, asgari ücretli bir bekar işçi yalnızca peynir, ekmek ve zeytinle nefsini köreltmeye çalışırsa öteki harcamalar için elinde sadece 35 lira kalıyor. (*Tercüman*, 3.12. 1983)

"Öteki harcamalar" diye bir kalemde geçilenler içinde ev kirası, giyim kuşam giderleri, elektrik, su ve yol parası gibi yaşayabilmenin en asgari harcamaları vardır. İşçinin bakmak zorunda olduğu ailesinin, sosyal, kültürel giderlerinin sözü bile edilemiyor.

Konut sorununu ele alalım. Türkiye kapitalizmi sömürdüğü işçisine bir gecekonduyu bile çok görüyor. Gecekondu yıkımları sürüyor. En son İstanbul 19 Mayıs mahallesinde yüzlerce gecekondu yerlebir edildi. İşçiler bu cepheden de kıskaca alınmıştır. Oysa, devrimci durum yıllarında örgütlenerek, komiteleşerek gecekondu bölgelerinde burjuva yasalarının etkileri azaltılabilmişti. İşçiler kapitalizmin ekonomik olarak veremediğinin hiç olmazsa birazını, devrimci demokrasinin maddi gücüne dayanarak zorla alabilmişlerdi. Örgütlü işçilerin bulunduğu gecekondu bölgelerine yıllarca yıkım ekibi, elektrik, su tahsildarı, vergi memuru girememişti.

İşçi sınıfımızın yaşam koşullarındaki mutlak kötüleşmeyi anlatan bir başka gösterge de işyerlerinde sağlık önlemlerinin artık iyiden iyiye boşlanmasıdır. Örneğin, Gemlik Karbon Sülfür tesislerinde çalışan işçilerin %95'inin ya felç olduğu ya da öldüğü saptandı (*Hürriyet*, 23.9.1983). Zonguldak kömür ocaklarındaki iş cinayetleri sıradan olaydır, diye gazetelere bile yansıtılmıyor. Yani, Türkiye kapitalizmi işçiye yalnızca "açlık çek" değil, aynı zamanda "sessizce öl" diyor.

Sendikaların durumu ve ekonomik savaşımın yasal çerçevesi de işçilerin yaşam koşullarının değerlendirilmesinde bakılacak göstergelerdir. Sendikalar devletin sürekli ve keyfi mali, idari denetimi altına alınmıştır. Bir sendikanın işleyebilmesi için iş kolunun %10'unu örgütleyebilmesi koşulu getirilmiştir. Bu koşulun yerine getirilip getirilmediğini saptayacak makam ise Çalışma Bakanlığı'dır. Sonra, sendikaların bir örgüt olarak işleyebilmeleri, üyelik, kongre, yöneticilerin seçimi binbir türlü bürokratik engellerle sarılmıştır. Referandum yine yasaktır. Faşist yasaya göre, işyeri temsilcisinin görevi onu seçen arkadaşlarının hakkını savunmak değil, *çalışma barışını* korumaktır. "Çalışma barışı"nı korumak patronun istediği koşullarda üretimi sürdürmek olduğuna göre, işyeri temsilcisi patronun, faşist cuntanın çavuşu durumuna düşürülmek istenmektedir. Dahası, bir sendika yöneticisi şu ya da bu şekilde bir suç işlerse, sendikanın ve tüm konfederasyonun çalışmaları durdurulabilmektedir. Kısacası, faşist yasalar, tabanın çıkarlarına karşı çalışan uşak ruhlu bir sendikal yapı öngörüyor.

Kömür işkolu gibi birçok işkolunda grev yasaktır. Öteki işkollarında ise çeşitli gerekçelerle grev yine yasaklanabilmekte, grev propagandası suç sayılmaktadır. Örneğin, "iyi niyet"e (!) aykırı grevler yasaklanabiliyor. Bu "iyi niyet"i saptayan da hem savcı, hem yargıç örneği işverenin kendisidir. İşverene grevin yasa dışı olup olmadığına karar verme ve yasa dışıysa (!) işçileri işten atma yetkisi tanınıyor.

Görüldüğü gibi, işçi sınıfımız fiziksel açlık sınırının altına itilmiştir. Her türlü hak aramanın yasal yolları kapatılmıştır. Ama, tam da bu nedenle, sömürdüğü işçisine yaşayabilme koşullarını sağlayamayan Türkiye kapitalizminin geleceği "tehlike"dedir. Tüm burjuva kesimler bu "tehlike"yi derinden duyuyorlar. Evren cuntasının kapitalizmi kurtarmadaki başarı şansının sarsıldığını gören öteki burjuva kesimler bu nedenle siyasal davranışlarını arttırdılar. O yoldan değil, bu yoldan kapitalizmi kurtarırız temelinde burjuva muhalefet hareketlendi. Kimi burjuva kesimlerin birbirlerine koz olarak zaman zaman "işçi meseleleri"ne el attıkları görülüyor. Bu onlar için öylesine tehlikeli bir kozdur ki, her defasında ellerini değer değmez geri çekiyorlar.

Burada ilginç bir noktaya işaret etmek gerekir. Türkiye kapitalizmi sömürdüğü işçisini besleyemeyecek denli derin yapısal bunalımlarda debelendiği için, bu kapitalizmin her düzeydeki ideolojik süreçleri de akıl almaz sefalete düşmüştür. Burjuvanın ulusun sözcüsü olarak yükseldiği, ulusu arkasında örgütlediği çağ çoktan, geçen yüzyılda kapandı. Söylemek istediğimiz başka birşey. Gazetelere bakıyorsun, her renkten burjuva siyasetçileri izliyorsun, bir yönetici sınıftan beklenebilecek ustalıktan, inandırıcılıktan eser yok. Halka söyledikleri sözlerin aldatıcılığı bile kalmamış. Arada derin bir uçurum var. Bu, Türkiye burjuvazisinin yönetemezliğinin, çürümüşlüğünün, kokuşmuşluğunun günlük somut kanıtıdır.

Örneğin "liberal yazar"ımız Mehmet Barlas'ın şu satırlarını okuyalım:

> "Özal serbest piyasaya inanmaktadır. Tekellerin oluşturduğu fiyat mekanizmalarını, gerekirse ithalat yaparak kıracaktır. Mevduat faizleri konusunda bankaları zorlamayacak, fakat aralarında serbestçe rekabet edebilmelerini

nümkün kılacaktır.

"Bu yaklaşımların mantığı doğrultusunda, işçi kesimi bir yanılgıya düşmemelidir.

"Çünkü aynı mantıktan gidildiği zaman, Türk emek piyasasında da tekelleşmenin var olduğu tartışılabilir.

"Türkiye'de işsiz sayısı, işçi sayısından fazladır... 2.5 milyon dolayındaki sanayi işçisine karşı, 17 milyon kadar tarım işçisi vardır. Daha başka bir rakam verirsek, İstanbul'daki ilk, orta ve yüksek öğrenimdeki öğrenci sayısı, tüm ülkedeki sanayi işçilerinin sayısına yakındır.

"Kısacası, eğer tüm çalışabilen nüfus emek pazarına serbest rekabet içinde girerse, sanayi işçilerinin oluşturduğu sendikalaşmış emektekeli içindeki ortalamalar, asgari ücretin altına düşebilir." (*Milliyet*, 6.12.1983)

Mehmet Barlas'ın satırlarında, tehlike altında çırpınan burjuvazinin insanın mantığını çatlatan mantık sefaletini görüyoruz. "Liberal yazar"ımız sanayi proletaryasına "ücret azlığından şikayet etmeyin, beterin beteri var, 17 milyon tarım işçisi devreye girerse, çoğunuz işini kaybeder, kalanınız da asgari ücretin çok altına teslim olur" diyor.

Oysa, işçi sınıfımızın, emekçi halkımızın burjuvaya korku salan kızgın sessizliğinin yükselttiği soru şudur: Nasıl oluyor da milyonlarca işçi açlık sınırının altında bir yaşama mahkum ediliyor? Nasıl oluyor da işçi sınıfının yarısında çoğu en doğal hakdan, çalışma hakkından yoksun bırakılıyor? Neden tarımdaki 17 milyonun işgücü daha yüksek verimle değerlendirilmiyor? Neden sendikalar kuklaya çevrilmek isteniyor, niye grev yasaktır?

İşçi sınıfının ürkünç sessizliğinin nesnel olarak sorduğu sorular bunlardır. Türkiye kapitalizmi öyle bir dönemece gelmiştir ki, yalnızca ve yalnızca komünistler bu soruları yanıtlama yeteneğindedirler. En "liberal" görünümlü burjuvalar bile bu soruları görüp yanıtlamaya yeltenemiyorlar. İşçi sınıfının işsiz kesimini çalışan kesimine, tarım işçisini sanayi proletaryasına düşürmeye çalışıyorlar. Bu aşağılık burjuva taktiklerin liberallerden de yükseliyor oluşu, işçi sınıfının bütününe kurtuluşlarının yalnızca kendi ellerinde olduğu gerçeğini çarpıcı bir biçimde gösteriyor.

İşçiler sendika yönetimine

Yoldaşlar,
Son günlerde Türkiye'nin "en büyük işçi konfederasyonu" Türk-İş'te oldukça ilginç çatışmalar gözleniyor. Bilindiği gibi yeni sendikalar yasasıyla birlikte federasyon tipi örgütlenmeler kalkıyor. Yani artık merkezin dışındaki sendikaların ayrı, özerk statüleri yok. Şimdi merkezin şubeleri niteliğini kazanıyorlar. Bu hem karar almada, hem de harcamalarda merkeze bağımlılığı getiriyor.

Dışardan bakıldığında "büyük ve güçlü bir sendika" gibi gözükse de Türk-İş'te içinde hergün daha belirginleşen bir çatışma var. Bu yeni sendikalar yasasıyla daha da su yüzüne çıktı.

Bununla bağlı bir konu, yıllardan beri birleşmeye çalışan ama birleşmeleri sürekli engellenen Çelik-İş ve Türk-Metal sendikaları arasındaki ilişkilerdir. Türk-İş'in tüzüğünde "aynı işkolunda tek sendika" diye bir ilke var. Bu işkolunda yetki Türk-Metal'in. Çelik-İş'in Türk-İş'e üye olabilmesi ancak bu iki sendikanın birleşmesi ya da Çelik-İş'in kendini feshedip Türk-Metal'e katılmasıyla olanaklı. Bu işlemler "yasal" olmakla birlikte, Türk-İş merkezi bu istemleri sürekli bahanelerle geri çeviriyor. Çünkü bu sendikalar birleşirse çok güçlü olacakları için (bu iki sendikada metal işkolunda çalışan işçilerin dörtte üçü örgütlü) merkezde bazı güçleri yerlerinden edecekler. Bu ise yönetimin hiç işine gelmiyor.

Varolan sendika yöneticileri kendi aralarında böyle "savaşım"lar yürütürken, faşist cuntanın işçi sınıfına dayattığı akıl almaz iş ve yaşam koşulları karşısında yalnızca demagoji yapmakla yetinmiyorlar. Hatta bu demagojiyi bile, yığınların faşizme karşı öfkesini yükseltmeyecek bir biçimde sınırlamaya özen gösteriyorlar.

N.Koloğlu, Ankara

Halkın anlattıkları

Bilindiği gibi Diyarbakır cezaevinde açlık grevi olmuş ve başarıyla sonuçlanmıştı. Ben bir süredir burada değildim. Geldiğimde duyduğum olayları, halkın anlattığı biçimiyle aktarmanın yine de yararlı olacağını sanıyorum.

Oluşturulan ortak komitenin istemlerini sunması ve görüşmelerin kesilmesi üzerine açlık grevine gidildiği, ölenlerin olduğu dillerde dolaşıyor. Öldüğü belirtilen bu kişilerin görüşmecileri çoktandır onlarla görüşemiyorlarmış. Anlatıldığına göre, açlık grevinin başlamasından 21-22 gün kadar sonra çocuklarını, bacılarını göremeyen analar, bacılar, kardeşler, babalar izinsiz bir yürüyüş tertipliyorlar. Asker ve polisin çok sert tedbirlerine rağmen bunlar Valilik önüne geliyorlar. Kendi çaplarında slogan atıyorlar. Bu arada içeride bir isyan oluyor. Cezaevi hoparlörleri devrimcilerce ele geçiriliyor. Kürtçe konuşma yapılıyor, halk coşuyor.

Evet yoldaşlar, halkın dilinde olan, bu açlık grevinin amacına ulaştığıdır.

Koray Kızılgüneşler
Diyarbakır

BİR KOMÜNİST İŞÇİNİN NOT DEFTERİNDEN

Amacımız dünya devrimi

Dünya işçi sınıfının amacı dünya devrimini gerçekleştirmek, dünyayı komünizme götürmektir. Proletarya enternasyonalizmi dünya işçilerinin bu temelde birliğidir. (*Eğitim El Kitabı*, s.28-32) Sınıf savaşı komünizmde son bulur.

Ülkemizdeki guruplar ise, sınıf savaşımını yalnız Türkiye sınırları içinde görüyorlar ve devrimle de hemen bitiriyorlar. Diyelim ki Türkiye'de işçi sınıfı devrimi yaptı, sosyalizmi kurdu. Maoculara, menşeviklere göre sınıf savaşımı bitmiş olur. Çünkü bu oportünistlerin dünya devrimi diye bir düşünceleri yoktur. Hedefleri ulusçuluktur. Oysa sınıfsız topluma, yani komünizme ulusçulukla gidilemez.

Komünizme proletarya enternasyonalizmi ile varılır. Bu da şöyle gerçekleşir: Komünistler, enternasyonal savaşımlarıyla işçi sınıfının düşmanını yerle bir ederler. Burada şunu iyi anlamamız zorunludur: Dünya devrimci merkezinin dünyada oynadığı rol. Onu nasıl savunacağız, nasıl güçlendireceğiz?

Dünyaya bilimsel olarak baktığımızda, emperyalizmin kendiliğinden paramparça olmadığını görüyoruz. Aksaklıklarıyla, hatalarıyla bir *dünya* sosyalist sistemi var. Bu sosyalist alan da kendiliğinden yaratılmamış. Milyonlarca komünistin dökülen kanıyla dünya emperyalist sistemi parçalanmış ve emperyalizm dışında sosyalist sistem kurulmuş.

Biz bu sistemi koruyup güçlendireceksek, bunun yolu emperyalist sistemi parçalamaya devam etmekten geçer. Emperyalizmin hiyerarşik yapısı günden güne zayıflıyor, bize olanaklar sağlıyor. Yeter ki sınıf savaşıyla biz bu olanaklardan yararlanalım.

H. Kara,
Cenevre

Gre nham Comm n kadınları

Seyit Havran

Greenham Common, İngiltere'nin o ünlü yemyeşil kırında yer alan bir kasabadır. Aynı zamanda Amerikan Cruise füzelerinin yerleştirildiği üssün adıdır. Ve yine aynı zamanda, Kadınlar Barış Kampı'nın kurulu olduğu yerdir.

Son 40 yılda Avrupa, gerçekten yığınsal yalnızca iki harekete tanık olmuştur: Barış hareketi, bir de kadın hareketi. Greenham Common bu iki hareketin birleştiği atardamarın uzun bir süredir attığı yerdir.

Geçtiğimiz hafta sonu (11 Aralık) Greenham Common Kadınlar Barış Kampı'nın ikinci yıldönümüydü. Çoğu İngitere'den, ama aralarında dünyanın dört bir yanından gelmiş olanların da bulunduğu 30.000 kadın elele verip üssün 9 millik çevresini sardılar. Bu kaçıncı kez oluyor — tel örgüyü kesip, onlarca kadın üsse daldı.

Greenham Common kadınları iki yıldır, kar kış kıyamet demeden bu çitin dışında çadırlarda yaşıyorlar. Genç kızlar, anneler, hatta nineler bile var... Tel örgüleri kesiyorlar, giriş kapılarının önüne yatıyorlar, mahkemelere çıkıyorlar, hapse atılıyorlar. Nedir bu kadınları harekete geçiren ve ne yapmak istiyorlar?

Devrimci savaşımın kıyısına

Bu soruların yanıtlarını kadınların kendi ağzından dinleyelim:

Kampa katılan bir anneanne şöyle diyor:

"Erkekler kadınları nükleer bir tehlike konusunda fazla duygusal olmakla suçluyorlar. Ben buraya Nagasaki'den sonra derisi dökülmüş, anasının kollarında 'üşüyorum' diye diye 9 saatte ölen küçük kız yüzünden geldim. Vietnam'da yolda koşan, napalmden yanmış kız yüzünden buradayım. Bana başka neden gerekmiyor, bunlar bana yeterince mantıklı geliyor."

Çitler aşılırken...

Bir başka kadın ise:

"Benim de torunum olsun istiyorum, biliyor musun?" diyor!

Simone, *yaşamak* istediğini şöyle anlatıyor:

"'Ben ne feministim ne de radikal. Ben yalnızca yaşam hakkım için savaşan bir kadınım. Benim için sorun bu kadar basit. Kaybedecek hiçbir şeyim yok, kazanacak ise herşeyim var."

Sarah adlı bir kadın ise *başkalarının* yaşam hakkını da dile getiriyor:

"Rusya'daki bir kadın da aynen benim gibidir, aynı duyguları, aynı çeşit yaşamı vardır. Onun katledilmesini getiren hiçbir şeye asla ortak olamam."

Görünüşte hiç de "devrimci" olmayan, ama saf, tertemiz bu duygularla hareket eden yüzlerce, binlerce kadın, son derece pratik, yine görünüşte "devrimci" olmayan bir hedefle toplanmışlar: Cruise füzelerinin Greenham Common hava üssüne yerleştirilmesini önlemek, yerleştirilirse de onları kullanılamaz hale getirmek. Bunun için, tel örgüleri keserek, üssün yığınlara karşı savunulamayacağını gösteriyorlar. Giriş kapılarını, gerektiğinde haftalarca tutarak üssü ablukaya alabileceklerini kanıtlıyorlar. Çevre yollarını keserek Cruise'ların üssten çıkarılamayacağını anlatıyorlar. (Cruise'ın bütün "üstünlüğü" bu taşınabilirliğinde yatmaktadır. NATO planlarına göre, bir kriz anında Cruise füzeleri üslerden çıkıp, karayollarını kullanarak İngiltere'nin çeşitli gizli noktalarına dağılacaklar. Böylece hesapta düşman roket saldırısına karşı korunmalı olacaklardır.)

İşte böyle "devrimci olmayan" duygularla, "devrimci olmayan" bir hedef için, yola çıkan onyedisinden yetmişine *kadınlar,* karşılarında polisiyle, askeriyle, mahkemeleriyle, hapishaneleriyle devletin baskı aygıtını görüyorlar. Kendi deneyimleriyle devrimci savaşımın ta kıyısına kadar gelmiş oluyorlar. Ellerinden tutup çeken olsa, kıyıyı çoktan aşacakları bellidir.

Çetin günler

Greenham Common kadınlarının direnişi küçümsenemeyecek denli çetin geçmektedir. Yandaki kutuda yeralan "Kadınların Eylem Günlüğü"nden de anlaşılabileceği gibi, sayısız tutuklama oldu.

Kadınlar, kampı üç kez taşımak zorunda kadılar. Birincisinde, Mayıs 1982'de, kamp mahkeme kararıyla polisler tarafından zorla söküldü. Kadınlar ise bunu, kampı biraz ötedeki Ulaşım Bakanlığı'na ait bir araziye taşıyarak yanıtladılar. Dört kadın mahkeme kararına karşı gelmekten hapse mahkum oldu.

28 Eylül'de kadınlar ikinci kez yerlerinden sökülmek istendi. Yine polisler zorla kampı söktüler. Ulaşım Bakanlığı, bir daha gelememeleri için araziye kamyonlarla kaya parçaları döktürdü. Kadınlar, bu kez kampı ilk başladıkları araziye geri taşıdılar.

Kamp 1983 yılında üçüncü kez taşındı. 10 Mart'ta mahkeme kararı çıkar çıkmaz bu kez kadınlar önce davranıp taşındılar... Yine Ulaşım Bakanlığı'nın arazisine!

Ve hâlâ oradalar. Kadınları hiçbir güç Greenham Com-

mon'dan sökemiyor.

Özveri ve militanlık derecesi gerçekten yüksek.

Böyle bir kadın eyleminin İngiltere'de çıkmasının nesnel temeline değinmemek eksik olur.

İngiltere kapitalizmin bunalımını en ağır duyan bir emperyalist *ülkedir*. (İngiliz *tekelleri* ise Amerikan tekellerinden sonra dünyanın en güçlü tekelleri olup, hayatlarından memnundurlar.) İngiltere'de yığınları hareketlendiren, yaşam koşullarında hızlı bir kötüleşmedir. Bu, İngiltere'de hiçbir emperyalist ülkede olmadığı kadar gözle görülür ölçüde vardır.

Direnişin anlamı

Greenham Common kadınlarının direnişinin, bu üsse ilişkin somut hedefi ve eylemleri aşan bir anlamı, önemi vardır. Bir kez Avrupa'da kadın-erkek tüm barış savaşçıları için bir örnek olmuştur. Nükleer silahlara karşı yığın hareketinin başını bu kadınların çektiğini söylemek abartma olmaz.

Greenham Common kadınlarının genel barış hareketi üstüne bu etkisi nereden kaynaklanıyor? Kuşkusuz, aynı zamanda *kadın hareketi* olmasından. Toplumdaki geleneksel rolleri daima ikincil olmuş olan kadınların böylesine militan, yiğit bir direnişi erkekleri de harekete geçiriyor. Ama asıl önemlisi, yürüyüşlerde, mitinglerde toplanan milyonlarca insanın içindeki yüzbinlerce *kadını* harekete geçiriyor.

Kadınlar ilk kez yığınsal olarak aktif siyasal savaşıma katılıyorlar. Kendi güçlerini anlıyorlar, birlikten güç doğduğunu kendi deneyimleriyle görüyorlar. Karşılarında baskı aygıtıyla devleti görüyorlar. 29 Kasım tarihli gazeteler 74 yaşında bir ninenin bir Nükleer Silahsızlanma Kampanyası (CND) yürüyüşünde tutuklandıktan sonra çarptırıldığı 25 Sterlinlik cezayı ödemeyerek hapise girmeyi tercih ettiğini yazıyorlar. Bunlar önemli göstergelerdir.

Kadınlar yalnızca devletle değil, bu arada erkek şövenizmiyle de savaşmak zorunda kalıyorlar. Bu şövenizm barış hareketi içinde bile görülüyor. Birçok erkek, kadınları kampı yalnız kadınlara açık tuttukları, hatta Greenham Common'da yalnız kadınların gösteri yapmasını istedikleri için eleştiriyor. "Ne ilgisi var barış hareketinin kadın sorunuyla" diyorlar. Bir ilgisinin olduğu herhalde binlerce kadının Greenham Common'daki eylemleriyle yeterince açıktır. Ama kadınların yanıtını kendi ağızlarından dinleyelim:

"Bence kadın eylemlerinin olmasının erkekleri dışlamakla ilgisi yoktur. Bir kez olsun kadınları *katmakla* ilgisi vardır. Yalnızca küçücük, kapalı bir alanda, çocuk yapma ve büyütmede işlev görebilecekleri söylenmiş kadınların bu alanlardan çıkıp siyasete katılması, dünyayı gerçekten etkileyip değiştirmeye başlayabilmesi için bu gereklidir. 'Yalnız kadınlar' politikası bunun içindir. Erkekleri dışlamakla ilgisi yoktur." (Katrina, Greenham Barış Kampı üyesi.)

"Erkeklerin de nükleer tehlikeye karşı gösteri yapmak istemelerini anlıyoruz. Ancak bunu, Kadınlar Barış Kampı'nın başarılarını bozmadan yapabilirler. Kamuoyunun dikkatini çekeceğimiz o kadar çok askeri tesis ve silah fabrikası vardır ki, bunların önünde de Barış Kampları kurulabilir... Kanatlarımızı açalım." (Aggie, Greenham Barış Kampı üyesi)

Ne güzel söylüyorlar.

Devrime atılacak köprü

Greenham Common eyleminin güçlü noktası kadın hareketiyle bağı ise, zayıf noktası da komünizmle bağı olmayışıdır. Kendiliğinden hareketlerin tipik hastalıkları onda da vardır. "Spontaneliği" ilke düzeyine çıkarma, "liderliğe", "hiyerarşiye", "merkeziyetçiliğe" karşı çıkma vb. Ancak bunlar deneyimin sarp kayalarıyla ve düzgün bir ideolojik etkilemeyle hızla iyileştirilebilir hastalıklardır. Greenham Common kadınlarının komünizmden, komünistlerin de onlardan öğreneceği ne kadar çok şey var!

Barış hareketini devrim hareketine bağlamak, kadın hareketini devrim hareketine bağlamak. Greenham Common deneyimi gösteriyor ki bunlar Avrupa'da bile olabilecek şeylerdir. Barış hareketi, kadın hareketi, devrim savaşımına nehrin karşı kıyısından bakıyorlar. Komünistlerin araya bir bilinç köprüsü atmalarını bekliyorlar.

Greenham Common kadınlarının eylem günlüğü

Greenham Common kadınları iki yıldır her gün eylem yapıyorlar. En önemlileri şunlardır:

1981

28 Ağustos-5 Eylül: "Dünyada Yaşam İsteyen Kadınlar" yürüyüşü, Cardiff kentinden Greenham Common'a 110 millik mesafeyi yürüyor.

5 Eylül: Dört kadın yürüyüşçü kendilerini üssün ana kapısına zincirle bağlıyorlar. Kadınlar Barış Kampı böylece doğuyor.

21 Aralık: Kadınlar Cruise'ın yerleştirilme hazırlıklarından biri olan lağım inşaatını engelliyorlar.

1982

21 Mart: 10 000 kişilik Cruise'ı protesto eylemi. 300 kadın, üssü 24 saatlik ablukaya alıyor, 34'ü tutuklanıyor.

7 Haziran: 80 kadın Londra Borsası'nın önünde "ölü numarası" eylemi yaparak, iş dağılma saatinde yolları 15 dakika ulaşıma kapatıyorlar.

6 Ağustos: Hiroşima Yıldönümü'nde kadınlar Newbury Savaş Anıtı'nın üstüne 10000 taş koyuyorlar.

9 Ağustos: Nagasaki Yıldönümü. Kadınlar üsse illegal olarak girip üs komutanına bir Japon kağıt heykeli veriyorlar.

27 Ağustos: Kadınlar üssün girişindeki nöbetçi kulübesini işgal ediyorlar ve telefonlara barış şarkıları söyleyerek yanıt veriyorlar. 18'i tutuklanıyor.

3 Ekim: Kadınlar buldozerlerin önüne yatarak lağım döşeme çalışmalarını engelliyorlar.

15 Kasım: 25 kadın nöbetçi kulübesi eyleminden dolayı 14 gün hapis cezasına çarptırılıyor.

12 Aralık: 30 000 kadın üssü çepeçevre sarıp kapatıyor. Tel örgüyü yaşam simgeleriyle donatıyorlar.

13 Aralık: Üssün tüm giriş kapıları ablukaya alınıyor. Kadınlar üsse illegal olarak girip çiçek ekiyorlar.

1983

1 Ocak: Sabaha karşı, kadınlar tel örgüyü tırmanarak Cruise'ların yerleştirileceği siloların üzerinde dans ediyorlar. 44 kadın tutuklanıyor.

24 Ocak: 15 kadın Yeşil Kapı'yı engellemekten tutuklanıyor.

Ocak-Şubat: Sürekli eylem. Sürekli mahkemeler. Yaz boyunca giderek yoğunlaşan eylemler.

Ekim: Greenham Common kadınlarından bir gurup Amerika'ya gidip Cruise'in yerleştirilmesine karşı dava açıyor.

1 Kasım: Parlamento önünde gösteriler. Savunma Bakanı Heseltine, Greenham Common üssüne giren göstericilere ateş açılabileceğini söylüyor.

14 Kasım: İlk Cruise füzeleri Greenham Common üssüne geliyor. Haberi alan yüzlerce kadın gün boyunca üste toplanıyor.

16 Kasım: 141 kadın yolları tıkamaktan tutuklanıyor.

4 Aralık: 4 kadın, tel örgüleri kesip, füzelerin bulunduğu koruganların yanına kadar geliyor. Yarım saat kalıp teslim oluyorlar.

11 Aralık: Greenham Common'da 30 000 kadının katıldığı dev gösteri. Kadınlar tel örgünün bir bölümünü söküp üsse giriyor. 60'ı tutuklanıyor.

POLİTİK FIRSATÇILIĞA YENİ ÖRNEKLER

H. Erdal

Politik fırsatçılık oportünizmin doğal bir özelliğidir. Menşeviklerin politik fırsatçılığı son sıralarda üç-dört olayda yine kendini gösterdi.

Ne zaman, kimlerle ve ne için yapıldığı belli olmayan bir toplantının TKP'nin kongresi olarak radyodan yapılan duyurusu, Türkiye radyolarındaki "radyo tiyatrosu" ya da "devamı yarın" programlarını aratmayacak bir içerik ve üsluptaydı. Toplantının inandırıcılığından kendileri bile tereddüte düşmüşler ki "kanıt" göstermek için yine pazarlamacı uygulamalara başvuruyorlar.

Bunlardan biri, birdenbire Mehmet Bozışık'ın TKP yöneticisi olarak radyolarda gerçek adı ile ortaya sürülmesidir. Hepimizin bildiği gibi, 1951 tutuklamalarında parti yöneticisi olarak hapse düşmüş olan Mehmet Bozışık, 1951'den sonra 25 yıldan fazla bir zaman politik yaşamdan uzak kalmış bu süre içinde TKP'nin yurt içindeki ve yurt dışındaki hiçbir fraksiyonu ile hiçbir ilişkisi olmamış eski bir yoldaştır. 1973'te TKP yeniden kurulurken kendi aramızda yaptığımız konuşmalarda, aralarında Mehmet Bozışık'ın da bulunduğu eski yoldaşların durumu üzerinde durduk. En başta Bilen (Marat) yoldaş, Mihri Belli hariç onların hepsinin poliste çözüldüklerini, partiden uzun yıllar uzak kaldıklarını ve partili sayılamayacaklarını ileri sürdü. Marat yoldaşın bu karşı çıkışı daha çok bu eski yoldaşların kendisinin otoritesini tanıyıp tanımayacakları konusunda duyduğu kuşku nedeniyle idi. Bunda da haksız sayılmazdı. Özellikle bazı sosyalist ülkelerde yaşayan eski TKP üyeleri İ. Bilen'in parti liderliğini o dönem tanımıyorlardı.

Bu durum 1977'ye dek sürdü. Ne zaman ki İ. Bilen'in resimleri her yerde görülmeye başlandı, kendisine popularite kazandırmak üzere bazı sosyalist ülkeler ona madalyalar vermeye başladılar, adı duyulur oldu ve bu arada parti örgütleri de gelişti, eski yoldaşların bu yeni parti etrafında toparlanmaları yeniden bir sorun olarak önümüze geldi. O dönem tüm Türkiye parti örgütlerinin sorumlu sekreteri olarak eski yoldaşları toparlama görevi benim üzerimdeydi.

Bu amaçla, Boz Mehmet'le bizzat ben bağ kurdum. İstanbul Boğazı kıyısında bir yerde kendisi ile buluştum. İlk görüşmelerde yeniden politik yaşama dönmekte tereddütlü davrandı. Daha sonra gizli çalışmalara katılmamak koşulu ile partili olacağını bildirdi. Kısacası 1951'den 26 yıl sonra Mehmet Bozışık TKP'ye geri döndü. Kendisi ile ilişkiyi sürdürme görevini PB üyesi başka bir yoldaş üstlendi.

Boz Mehmet'in deşifre olmuş, polisce iyi tanınan biri olmasını hesaba katarak ona yalnızca eski yoldaşları parti etrafında gevşek bir veteran örgütü olarak toparlama görevi verildi.

12 Eylül'den sonra polis M. Bozışık'ı içeri aldı. Kendisi önce Beşiktaş inzibat merkezinde, sonra emniyette bir süre kaldı. Polisten çıktıktan sonra yurt dışına geldi ve partizan kliğinin parti içinde gerçekleştirdiği bölücü darbenin yapıldığı toplantıya katıldı. 82 yaşında olduğunu, bir daha Türkiye'ye dönmek istemediğini ve ömrünün geri kalan günlerini daha sıkıntısız bir ortamda geçirmek istediğini belirtti. İ. Bilen önce buna karşı çıktı. Partizan kliğinin dayatması ile daha sonra bu kabul edildi ve gerçekleştirildi.

Şimdi, 4. Kongre'den kalmış tek delege olarak M. Bozışık ortaya sürülüyor. Partizan kliği kendine inandırıcılık kazandırmak için M. Bozışık'tan medet umuyor ve onun yerini, rolünü pazarlamacı bir yanaşımla şişiriyor.

Ayrıca M. Bozışık radyodan yaptığı konuşmalarda H. Kutlu'yu daha önceden, memleketten tanıdığını söylüyor. Böyle birşey söz konusu değildir. Birbirlerinin varlıklarından bile haberdar değildiler. Birbirlerini ancak, M. Bozışık'ın ilk kez yurt dışına çıkıp katıldığı bir toplantıda gördüler. Yani Bozışık'ın adını kullanmak için böyle yalanlara da başvuruyorlar.

Pazarlamacı uygulamalara ikinci örnek, parti adı Deniz olan Mustafa Asım Hayrullahoğlu ile ilgilidir. Partizan kliğinin yakın arkadaşı olan Mustafa yoldaş, gözaltında iken işkence altında öldü. En başta Deniz yoldaşa saygısızlık anlamına gelir bir biçimde partizan kliği onun adını da ölümünden sonra istismar etmeye başladı. Onun MK üyesi olduğunu iddia etti.

O zaman biz *İşçinin Sesi*'nde yazmış ve "ya bunlar yalan söylüyorlar, MK üyesi olmayan birisinin MK üyesi olduğunu iddia ediyorlar, ya da parti içinde gizlice oluşturdukları fraksiyon örgütünün bir üyesinin o fraksiyonun, yani partizan fraksiyonunun yöneticisi olduğunu şimdi utanmadan açıklıyorlar" demiştik. Her iki durumda da yaptıkları politik namussuzluktan başka birşey değildi. Buna kendi tabanlarından tepkiler öyle yoğun oldu ki, işleri kılıfına uydurabilmek için kongre adını verdikleri toplantıda bir yıl önce ölmüş bir yoldaşı MK üyeliğine seçtiler. Bunu yaparak, Deniz yoldaş eskiden MK üyesi miydi değil miydi sorusunu akıllarınca gömdüler.

Pazarlamacılığa bir üçüncü örnek, Bilen yoldaşın ölümüyle çıktı. Bir kez, 1973 sonrasında İ. Bilen tekrar parti yöneticisi olarak sahneye çıkınca ondan önceki yönetici yoldaş Y. Demir çok kısa bir süre içinde ölmüştü. Şimdi de İ. Bilen görevden alındı, yerine H. Kutlu geçti ve İ. Bilen birkaç gün içinde öldü. Sanıyorum ileride partili tarihçiler bu iki olayın benzerliğini araştırma gereğini duyacaklardır. Ama bu bir yana, partizan kliği, İ.Bilen'in ölümünden sonra, arkasından çeşitli dalaverelerle "ölülerin yer ve sandalye hesapları olmaz" noktasından hareketle İ. Bilen'in adını da istismar ediyor. "Bilen yoldaş çok yaşa" sloganını atıyor. Bu da çirkin bir pazarlamacılıktır.

Partizan kliğinin bu tür yöntemlere başvurması doğaldır. Bu kliğin parti içinde kökü yoktur. Nitekim, kongre dedikleri toplantı şu gerçeği açığa çıkarmıştır ki, bu klik parti dışı bazı guruplarla bağlaşıklık kurarak ayakta durmaktadır.

Bu guruplardan biri eski TİP'in bir kanadını oluşturan, Behice Boran'ın başını çektiği gurupçuktur. Anlaşılan partizan kliği ile bu gurupçuk her düzeyde anlaşmışlar ama nedense bu gurup dışa karşı hâlâ TİP adını kullanıyor.

Partizan kliğinin uzlaştığı belli olan bir başka gurupçuk da bir Ortadoğu ülkesinde üslenmiş bir oportünist guruptur.

Partizan kliğinin uzlaşamadığı guruplar esas TKP içinde, menşevik kanadın gövdesini oluşturan çeşitli muhalif guruplardır. Görüldüğü kadarıyla, bu yoldaşlar "5. Kongre"ye ne katıldılar, ne de orada temsil edildiler. Şimdi tutumları ne olacak bunu birlikte izleyeceğiz.

Kutlu'nun kongre kapanış konuşmasında ve İ. Bilen'in ölümü üzerine yaptığı konuşmalarda "biz de yanlışlar yaptık,siz de yanlışlar yaptınız, hepimiz yanlışlar yaptık" demesi ve tüm "yanlış yapanları" partiye geri çağırması onların gayrı memnun parti tabanını toparlayamadıklarının somut göstergesi ve partizan kliğinin çaresizliğinin ifadesidir.

Özetle, partizan ekibi bazı bağlaşıkları ile bir toplantı yaptı. Bu toplantıya kongre diyor, diyebiliyor. Bu onların hakkı. Bu "kongre" olsa olsa partizan partisinin kurucu kongresi olur. TKP'nin kongresi asla olamaz.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkêren hemû welatan yekbin!

İŞÇİNİN SESİ

Yoldaş! Program tartışmasına katıl!

Yıl:10, Sayı:248
18 Aralık 1983

ÇEK-AL

İyi öncü değil kötü artçı bile değil

R. Yürükoğlu

Giriş

TKP "resmi" kanadı 51 yıl sonra "5. Kongre"sini yaptı. Bu kongre ne Marksizm, ne tüzük, ne moral açılarından meşru olmadı. Ancak, seçimli delegeler yerine çağrılı üyelerle kongre adı altında bir konferans da toplanmış olsa birşey toplandı ve yeni bir durum doğdu. Artık bu "kongre"yi meşru sayıp saymamak, asıl olarak o disiplin altında çalışmakta olan örgütlerin, yoldaşların sorunudur.

Yalnız, TKP resmi kanadında yer alıp da menşevik teori ve pratikle uyuşmayan çok sayıda yoldaşa bir uyarımız var. Çeşitli *öznel* düşüncelerle gerekçeler yaratarak ve hatta bu gerekçelere inanarak parti içindeki *nesnel* ortamın teori ve pratik olarak soysuzlaşmasına karşı savaşmamak, sonunda ne partiye, ne böyle davranan yoldaşlara birşey kazandırmayacaktır. Bu yoldaşlar pek çok olumsuzluğun yanı sıra, bir de kendi kişiliklerine inanç ve saygılarını yitireceklerdir. Özellikle 1979 sonrası yaşanan süreç, söylediğimizin doğruluğunun kanıtıdır.

Bundan böyle aynı partinin iki kanadı olma durumu bitmiştir. Artık iki ayrı parti ve Türkiye devrimine hangi partinin ne denli katkısı olacak sorusu vardır. Hesaplaşma, Türkiye çapındaki sınıf kavgasında çözülecektir.

Onların ve bizim parti programlarımızın hazırlanış yöntemi bile çok şey anlatmaktadır. Onlar, "yeni" parti programını genelinde "100. yıl tezleri" adı altında dolaştırdılar, ancak en çok güvendikleri kişilere parti programı olduğunu duyurdular. Dolayısıyla, programı kendi üyelerinden kaçırdılar. Bir parti üyesinin, önüne gelen metnin *parti programı* olduğunu bilmesinin, onun metne tüm yanaşımını temelden etkileyeceği, çok daha dikkatli ve eleştirisel yanaşmasını getireceği açıktır. Marksizmin devrimci ruhunu savunan komünistler ise program taslağını kamuoyu önünde tartışıyorlar. İşte, parti içi demokrasi anlayışları arasındaki derin fark. Yıllar içinde bu farkın örgüt yaşamında sonuçları iyice belirginleşecektir.

Türkiye toplumunun insafsızca sorunlu ve o denli patlamalı yapısında oportünizm iyi öncü değil, kötü artçı bile olamaz. TKP oportünistlerinin yıllar içindeki tutumlarını bir hatırlayın:

Yıllar yılı Türkiye'de tekellerin, finans kapitalin varlığını reddettiler, ülkeyi "yarı-sömürge, yarı-feodal" olarak göstermek için uğraştılar. Sonra zorunlu olarak tekelleri, finans kapitali kabul ettiler ama hâlâ direniyorlar. Şimdilerde, tekeller vardır ama tekelci kapitalizm yoktur (!) diyorlar. Tekellerin ekonomiye egemen olduğunu söyledikleri bir ülkede.

Yıllar yılı Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizminin varlığını reddettiler ve bunu savunanları "öznelci" olmakla suçladılar. Şimdilerde, yaşamın önünde kaçacak yer kalmayınca, devlet-tekelci kapitalizmin "süreçlerinden" söz ediyorlar.

Türkiye'de yılda 2000'in üzerinde siyasal cinayet olduğu, toplumun hızla iç savaşa ilerlediği koşullarda devrimci durumun varlığını reddettiler.

Herşey gün gibi ortada iken Kenan Evren'e "yurtsever komutan" dediler ve faşizmin ordu eliyle gelmesinin o koşullarda en büyük olasılık olduğunu reddettiler. Faşizmi MHP ile sınırladılar.

Devrimci durum yoksa ülkeye faşizm neden geldi sorusunu yanıtlamadıkları bir yana, 12 Eylül rejiminin faşist niteliğini artık bunda ısrarın rezalet olduğu noktasına dek reddettiler.

1974'ten bu yana, Türkiye finans kapitalinin Kuzey Kıbrıs'ı sömürgeleştirme yolunda yürüdüğünü yıllar yılı reddettiler. Ancak şimdi akılları başlarına geldi, o da oldukça utangaç biçimde.

Oportünistlerin iyi bir artçı bile olmadıklarının, olamayacaklarının kanıtları saymakla bitmez. Bu kanıtların her biri aynı zamanda emekçi halkımıza sıkılmış bir kurşundur. Bunlar unutulmayacak.

1983 yılı, TKP oportünistlerinin bilimsel namustan, açık tutumdan, ilkesellikten ne denli uzak, ne denli belkemiksiz ve hilekar olduklarının güzel örnekleriyle geçti. Bu örnekler arasında en önemlisi, o yapıyı en açıklayıcısı *parti programı* konusundaki tutumlarıdır.

1983 yılı içinde menşeviklerimiz "kongre" için birtakım belgeler ortaya çıkardılar. Bazı yoldaşlarımız bu belgelerde gelen fikirleri yakından izleyebildiler, çoğu yoldaşlar ise izleyemediler. Tam şu sırada biz de 4. Program taslağımızı ve programatik konuları tartışıyoruz. Bu nedenle oportünizmin program olarak getirdiği fikirleri yakından tanımanın yeridir.

Bu yazı ile, TKP oportünistlerinin program konusunda getirdikleri görüşlerin bir *sergilemesini* yapmaya çalışacağız.

1983 yılında ortaya çıkan oportünist programın gelişimini iki döneme ayırıyoruz. Birinci dönem, Nisan 1983-Kasım 1983 arasıdır. Bu yedi aylık dönem "Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı" BUDEP'in basımından kongrelerinin toplandığını duyuran *Atılım*'ın Kasım sayısına dek olan süreyi kapsıyor. İkinci dönem, Kasım 1983 sonrasıdır. *Atılım*'ın Kasım sayısında yayınlanan "Kongreye MK raporu"ndan günümüze dek olan süreyi kapsıyor.

– I –

Oportünist programın birinci dönemi Nisan-Kasım 1983

Bu dönemin görüşlerini değerlendirmede kullanılacak üç temel belge vardır. Birincisi, *TKP Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı*, TKP Yayınları, Nisan 1983. İkincisi, *Yol ve Amaç*'ın Temmuz 1983 tarihli 1. sayısında yayınlanan Haydar Kutlu'nun *"Amaca Giden Yolda"* adlı yazısı. Üçüncü belge, yine aynı derginin aynı sayısında yayınlanan Işık Yenice'nin *"Eylem Programını Anlamak ve Yaşama Geçirmek"* adlı yazısı. Bunlar oportünistlerin "yeni" görüşlerini en özlü biçimde ortaya koyan belgelerdir.

1. Türkiye'nin önündeki devrim, "stratejik aşama" nedir?

Program bu konuyu şöyle açıklıyor:

"TKP, kapitalizmi devrimci yoldan kaldırmayı, sosyalizme geçmeyi programının amacı yapmıştır. Bütünsel bir süreç olan bu devrimin ilk aşaması antiemperyalist, antitekelci halk devrimidir. (İleri demokratik devrimdir). Devrimin bu aşamasında burjuva devlet aygıtı parçalanacak, halk erki kurulacak,..." (BUDEP, s.6)

Yenice de şöyle diyor:

"Ülkemiz devrim sürecinin içinde bulunduğumuz stratejik aşaması antiemperyalist, antitekel doğrultudadır. Türkiye'nin içinde bulunduğu durumun başlıca nedeni, her alandaki sorunların başlıca kaynağı, toplumsal ilerlemenin, devrim sürecinin önündeki başlıca engel ülkemizin emperyalizme bağımlılığıdır. Bu nedenle içinde bulunduğumuz stratejik aşamada antiemperyalist savaşım ve görevler belirleyici önem taşıyor, ağır basıyor. Devrim süreci bu aşamada antiemperyalist yönün belirleyiciliği altında antiemperyalist, antitekel bir karakter taşıyor." (*Yol ve Amaç*, s. 38)

Bu koyuşlar *bu kadarıyla* ileriye doğru bir gelişmeyi gösteriyor denilebilir. Eski yazdıkları karşısında bu kendileri açısından bir ilerlemedir. Belki değinilecek bir nokta, emperyalizmi ele alış biçimi olur. Emperyalizmin Türkiye'de kapitalizmin, tekellerin içinden geçerek varolduğunu geriye çekiyor ve vurguyu emperyalizme bir dış düşman gibi vuruyor. Bu noktada söylenecek şeyler var ama bu kısa sergileme içinde gereği yoktur. Akılda tutalım.

Bir de şu söyleneni unutmayalım. Son bölümde Kutlu'nun söylediklerini ele alırken bunu hatırlamakta yarar olacaktır. "Bütünsel bir süreç olan bu devrimin ilk aşaması antiemperyalist, antitekelci halk devrimidir." *"İlk aşama"* sözlerini unutmayalım.

2. Barış ve Ulusal Demokrasi Aşaması nedir?

Menşevikler yukarıda değindiğimiz "stratejik devrim aşaması" ve "stratejik program" yanında bir de Barış ve Ulusal Demokrasi Aşaması (BUDA) diye birşey getirdiler. Asıl tartışma da bunun üzerine gitmektedir çünkü böylece yaptıkları şudur: "Stratejik aşama"nın programına devrimci herşeyi rahatça koymuşlar. Burjuva devlet aygıtının parçalanması, emperyalizm ve tekelleri temizleme vb. Ancak bunlar *sonranın* işi. Bugün partinin gerçekleştirmek için çalışacağı program ise Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı'dır.

Öyleyse BUDA'nın ne olduğunu görmeliyiz. Kutlu'dan okuyalım:

"İşçi sınıfı biçimi ne olursa olsun burjuva demokrasisi içinden geçerek, sosyalizme varacaktır. Biz *tek ve zorunlu* olan bu yoldan geçerken, çocukluk hastalığını atamayanlar gibi, 'namusumuzun' lekeleneceği korkusuna kapılmayız. 'Burjuva toplumunda eylem gösteren proletarya partisi şu veya bu durumda burjuva demokrasisinin yanında yer almadan politikaya katılamaz' (Lenin)." *(Yol ve Amaç*, s. 10) (abç)

Kutlu'nun Lenin'den verdiği alıntı kendi oportünist fikirlerini ne güzel destekliyor değil mi? Onun için Kutlu'nun görüşlerine geçmeden, Lenin'in ne söylediğine bakalım.

Alıntıda iki çarpıtma var. Birincisi çeviri gerçekten kasıtlı olarak yanlış yapılmış. Ele aldığımız metinlerde başka kasıtlı yanlış çeviriler de bulacağız. Hepsi aynı amaca hizmet ettiği için, nedense başka yöne doğru değil de hep kendi söylemek istedikleri yöne doğru yanlış çeviriler olduğu için kasıtlı demekte hiçbir sakınca yoktur.

İkinci çarpıtma da, Lenin'i söylemek istediğinin tam tersine bir amaca hizmet ettirmeye çalışmasıdır. Kutlu'ya göre Lenin ne demiş oluyor? Zorunlu olarak burjuva demokrasisi aşamasından geçeceğiz ve buradan geçerken de burjuva demokrasisinin "yanında yeralacağız". Şimdi alıntıyı daha geniş okuyalım:

"Burjuva toplumda eylem gösteren bir Sosyal Demokrat (Komünist-R.Y.) Parti, belirli durumlarda burjuva demokrasisiyle *yanyana* yürümeden, siyasette yer alamaz. Bu açıdan aramızdaki fark şudur ki, biz devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazi ile içiçe geçmeden ama yanyana yürürken siz, yine içiçe geçmeden ama *liberal ve monarşist burjuvaziyle* yanyana yürüyorsunuz. *Durum budur.*

"Konferans adına formüle etmiş olduğunuz taktik belgiler, 'Anayasalcı-Demokrat' Parti'nin, yani *monarşist burjuvazinin partisinin* belgileriyle *üstüste düşmektedir.* Üstelik sizler bu üst üste düşmeyi görmüş bile değilsiniz, farkında bile değilsiniz. Böylece aslında *Ozvobojdeniye* tekkesinin *dümen suyunda* gidiyorsunuz.

"Rus Sosyal-Demokrat Partisi'nin Üçüncü Kongresi adına bizim formüle etmiş olduğumuz taktik belgiler, demokrat-devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazinin belgileriyle üst üste düşmektedir. Rusya'da bu burjuvazi ve küçük-burjuvazi henüz kendilerini büyük bir halk partisi olarak örgütlemiş değildir.* Ama ancak bugün Rusya'da olup bitenlerden habersiz olan biri, böyle bir partinin unsurlarının varolduğundan kuşku duyabilir. Bizim niyetimiz (büyük Rus devrimi ilerlerse) yalnız Sosyal-Demokrat Partinin örgütlediği proletaryaya değil, bizimle yanyana yürümeye yetenekli bu küçük-burjuvaziye de rehberlik etmektir." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.9, s.46)

Bir kez görüldüğü gibi, Lenin'in "yanyana yürümek" dediği yeri "yanında yeralmak" diye çevirmişler. Bu ikisi arasında gerçekten büyük anlam farkı vardır.

İkincisi, Lenin "burjuva demokrasisi ile" diyor, *"burjuvazi ile"* demiyor ve Rusya'da burjuva demokrasisini burjuvazi değil *küçük-burjuvazi* temsil ediyor. Lenin menşeviklere, siz liberal ve monarşist burjuvaziyle yan yana yürüyorsunuz, biz devrimci ve cumhuriyetçi burjuvaziyle yan yana yürüyoruz ki bu devrimci ve cumhuriyetçi burjuvaziyi Rusya'da asıl olarak *küçük-burjuvazi* temsil etmektedir diyor. (Liberal ve monarşist burjuvazi KADET'ler ve *Ozvobojdeniye*'dir. Türkiye'de karşıtları üç aşağı beş yukarı CHP ve AP'dir.) Menşevikler burjuvaziyle, bolşevikler küçük-burjuvaziyle yan yana yürüyor.

Lenin'in söylediği, doğal olarak Kutlu'ların 10 yıldır yaptıklarının tam tersidir. Lenin daha kapitalizmin üst yapısının kurulmamış olduğu, Çarlığın durduğu, burjuva demokratik devrimi aşamasındaki bir Rusya'da tarihteki devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazinin yerini *küçük burjuvazinin* aldığından, menşeviklerin burjuvazi ile yanyana yürüdüğünden, oysa burjuvazinin en iyisinin bile o tarihlerde demokrat değil ancak liberal olduğundan sözediyor.

Kutlular ise, *"burjuva demokrasisini yaşamak zorundayız,* bu nedenle burjuvazinin (pek çok yayınlarından bununla yalnız CHP'nin değil AP'nin de kastedildiğini biliyoruz) *yanında yer alıyoruz"* diyorlar. Hem de anti-tekel aşamadaki Türkiye'de. Türkiye burjuvazisinden "demokrat" diye söz ediyorlar, sonra da çok haklı olarak, "namusumuzun lekeleneceği korkusuna kapılmayız" diyorlar! Zaten korkuya kapılmak için çok geç değil mi?

Türkiye'de devrimci ve demokrat burjuvaziyi yalnızca küçük burjuvazi temsil etmektedir. Türkiye'de ne onların "ulusal" dedikleri tekeldışı burjuvazide, ne de büyük burjuvazide demokratlık yoktur. Bunların en iyisi liberaldir. Rusya'da o tarihlerde ayrılmış olan liberallik ile demokratlık Türkiye'de devrimin bu çok daha ileri aşamasında uçurum farkıyla ayrılmıştır.

"Bugünün Türkiye'sinde 'devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazi' küçük burjuva devrimci demokratlarıdır ve biz de bunlarla içiçe geçmeden ama 'belirli durumlarda' yanyana yürüyoruz. Menşevikler ise her durumda, CHP'sinden AP'sine dek demokrat olmayan, her türlü tonda burjuvalarla yanyana yürüyorlar. BUDP bunun programlaşmış belgesidir." (Emine Engin, "1983 Atılımı", *İşçinin Sesi* sayı 245).

Kutlu'nun yazısında ikinci olarak değinmek istediğimiz, "biçimi ne olursa olsun burjuva demokrasisi içinden geçe-

*Sosyalist Devrimciler böyle bir partinin nüvesi olmaktan çok, terörist bir aydınlar gurubudur. Ne var ki, bu gurubun eylemlerinin nesnel anlamı, devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazinin amaçlarına ulaşmanın tam da bu görevine indirgenebilir." (Lenin, c.9 s.46)

rek sosyalizme varmak" fikridir. Bu nasıl bir iştir?

Biçimi nasıl olursa olsun dendiğinde konu bir anda mizah düzeyine inebilir. 1950-60 arası demokrasiye ne buyrulur? Bu da burjuva demokrasisi idi ve cumhuriyet kurulduğundan bu yana yaşanan yılların çoğunluğunun sıkıyönetim altında geçtiği Türkiye koşullarında çok da fena değildi!

Burjuva demokrasisi içinden geçerek sosyalizme varmak fikrinin temel saptırması, burjuva demokrasisini yani burjuva devletinin bir biçimini sosyalizme geçişte *zorunlu bir uğrak* olarak ele almasıdır. Bırakın burjuva üstyapısının bir biçimi olan burjuva demokrasisini, burjuva üstyapının *hiçbir* biçimi kurulmadan da tek tek ülkeler için sosyalizme geçmek olasılığı vardır. Hatta kapitalizmi yaşamadan sosyalizme atlamak olasılığı vardır ve Marks, Engels ve Lenin bu olasılığa değinmişlerdir.

Burjuva demokrasisini tek tek ülkeler düzeyinde (örneğimizde Türkiye'de) sosyalizme geçişte *zorunlu bir aşama* olarak değerlendirmenin götürebileceği tek yer burjuva kuyrukçuluğudur. Söylenen şey *tarihsel* olarak doğrudur. Tarih tüm *dünya* toplumu için belirli bütünsel aşamalardan geçerek ilerliyor. Oysa tekil ülkeler için bu saptamanın beş paralık değeri yoktur.

Bu fikrin doğrusu şudur: İşçi sınıfı ve emekçi halk ne olursa olsun mutlaka *demokrasi savaşımıyla, demokrasi savaşımının içinden geçerek* sosyalizme varacaktır.

Şimdi, BUDA nedir sorusunu yanıtlayalım. BUDA, burjuva demokrasisidir. Hem de sınırı çok geniş tutulmuş ("biçimi ne olursa olsun") bir burjuva demokrasisidir.

3. Barış ve Ulusal Demokrasi Aşamasına nasıl varılacak?

Kutlu bu konuda şöyle konuşarak işe başlıyor:

> "TKP, askersel-faşist diktatörlüğün yerini alacak sıradan bir hükümet değişikliği önermiyor. Böyle bir değişiklik cuntaya göre demokrasi yolunda ileri bir adım olsa bile. Çünkü böyle bir çözüm halkımızın hiçbir sorununu çözmeyecektir. Bizim önerimiz, cuntanın koyduğu oyunun kuralları içinde adım adım cuntadan kurtulma değildir. Bu tür legalist yanılgıların yığınlara aşılanmasını son derece tehlikeli buluyoruz." *(Yol ve Amaç,* s.9)

Hatta:

> "Kuşkusuz biz özünde burjuva demokrasisi olan bir demokrasi için savaşıyoruz. Bu yönde atılan her adımı da desteklemekte bir an tereddüt etmeyiz. Ama demokrasi savaşımının devrim savaşımından koparılmasına da göz yumamayız. Böyle bir koparma, boş devrim sözleri ardında demokrasi için savaşımı içeriksiz hale getirme biçiminde ortaya çıkabileceği gibi, demokrasi ile devrimi farklı aşamalar gibi ele alan sağ yaklaşımlar biçiminde de ortaya çıkabilir.
> (...)
> "Demokratik dönüşümler için savaş, bizim koşullarımız için konuşalım, eğer bir halk ayaklanması perspektifine bağlanmıyorsa devrimci karakterini yitirir. Kendiliğinden anlaşılır ki bu bir perspektiftir ve bugünden dolaysız eylem çağrısı anlamına gelmemektedir." (*Yol ve Amaç,* s.9-10)

Kendileri ayaklanmadan söz edince bu "dolaysız eylem çağrısı" olmuyor ama biz ağzımıza alınca, "vay goşistler" diye bir yaygara kopuyor. Bu konuya ileride döneceğiz.

Kutlu yukarıdaki alıntılarda ne hoş konuşuyor değil mi? "Sıradan bir hükümet değişikliği değil", "legalist değil", en önemlisi de *"demokrasiyle devrimi farklı aşamalar gibi ele alan sağ yanlış"!* Vay canına!

Şaşkınlık çabuk geçiyor. 1973'den bu yana yapılanları hızla bir hatırlamak yetiyor. Yaptıkları tam da bu oldu, demokrasiyle devrimi birbirinden kopardılar. Dünü hatırlamak bir yana, aynı derginin birkaç sayfa ötesinde de durum açıklık kazanıyor. Yenice şöyle diyor:

> "Eylem Programı'nın önümüze koyduğu güncel amaçlar içinde, yakın stratejik devrim hedefimiz yer almıyor." (*Yol ve Amaç,* s. 36)

Yığın ayaklanması perspektifi var, sıradan bir hükümet değişikliği değil, demokrasiyle devrimi birbirine bağlamış, ama devrim değil! Programın kendisi ne diyor bu konuda?

> "'Barış ve Ulusal Demokrasi' programının, sosyalizme yolu açacak olan devrimin ilk aşamasının programı olmadığı açıktır." (BUDEP, s.36)

Zaten "stratejik aşama"nın yanında bir de BUDA diye bir aşama getirmeleri bunların demokrasiyle devrimi birbirinden ayırdıklarını gösteriyor. İşin özü de budur.

BUDA'ya nasıl varılacak konusunda ilk söylediğimiz budur. Demokrasiyle devrimi kesin olarak birbirinden koparıyorlar. BUDA aşaması devrim değildir. Nasıl varılacağı buradan kolayca çıkartılabilir.

Bu bölümde ikinci olarak değineceğimiz, "demokratik dönüşümler halk ayaklanması perspektifine bağlanmalı" fikridir. Doğru, bağlanmalı, ama bunu programın hiçbir yerinde yapmıyorlar. Komünist Partisi program çıkarıyor, önümüzdeki aşama devrim olmayan bir iktidar değişikliğidir diyor. Kutlu da bu devrim olmayan aşamayı *ilerideki* devrime bağlamaktan konuşuyor! Demokrasi kavgasının ayaklanmaya-devrime bağlanmasından kasıt bu mudur? Böyle bir anlayış, "aynı süreçtir" vb. gibi saçma sözler altında tam da demokrasi ile devrimi farklı aşamalar olarak ele almaktadır. Demokrasi kavgasının devrime bağlanmasından kasıt, *bugün* devrim olmayan bir aşama önermemek (öngörülmeden böyle bir aşama ortaya çıkabilir, o başka), *bugün* demokrasi kavgasıyla devrime ulaşmayı hedeflemektir.

Menşeviklerin *bugün* yapmak istedikleri nedir? İlerisi için insan neler isteyebilir, komünizmi bile (!) isteyebilir. Ancak parti bugün ne için savaşacak, topluma ne öneriyor?... Menşevikler *bugün* ne yapıyorlar?:

—Türkiye'de demokrasiyle devrimin aynı aşama olduğu gibi fikirleri, halk ayaklanmasını yığına ulaşmayan biçimde ve en dolambaçlı bir dille yazıyorlar.

—Ancak ne programda, ne belgilerde bu fikirler açıkça yer almıyor.

—Tersine, hem BUDEP, hem kullandıkları belgiler demokrasiyle devrimi canhıraş biçimde birbirinden koparıyor.

—Bunları yaparken, demokrasiyi devrime bağlayan *propaganda* belgilerini ise "doğrudan ayaklanma çağrısı" olarak suçluyor!!!

Bu tutumları alt alta koyunca, BUDA'ya devrimci yollardan varılmayacağı kolayca anlaşılıyor. Kendileri farklı şeyler de söyleselerdi yine durum değişmezdi. Türkiye'nin bugünkü güçler dengesi içinde *burjuvaziyle işbirliğini* öngören bir aşamayı *bugünün* acil, "olgunlaşmış", "hızla gerçekleşebilir" bir hedefi olarak öngörmek, nesnel olarak en burjuva pasifist-legalist yollardan gerçekleşecek bir iktidar değişikliğinde en iyi olasılıkla burjuvazinin eklentisi olmak, en kötü olasılıkla bu kez bu burjuva tarafından kesilmek sonucunu getirir. Çünkü bugünün Türkiye'sinde, toplumda faşist cuntaya karşı yükselen öfkeyi liberal-orta sağ burjuvazi kendi muhalefetine akıtmış ve cuntaya kendi burjuva yollarından erimeyi dayatmıştır. Oportünistler de söylüyorlar ki devrimcilerin-komünistlerin bu güç karşısında konumları oldukça geridir. O zaman *bugün* "olgunlaşmış" değişikliğin burjuvaziyle birlikte "hızla gerçekleşmesinin" neler getireceği ve ne yoldan gerçekleşebileceği bellidir.

BUDA'ya nasıl varılacak sorusuna yanıt, "devrimci olmayan yollardan" olacaktır. Hayır diyorlarsa açıklasınlar, somut olarak anlatsınlar. Halkın ayaklanmasıyla mı, kentlerin önemli merkezlerini işgal ederek, ikmal yollarını sabote ederek, havaalanlarını-limanları kapatarak, orduyu bölerek, fabrikaları işgal ederek, üretimi durdurarak mı? Genel grevle mi? Ve tüm bunları burjuvaziyle birlikte mi?

4. İşçi sınıfı hegemonya istemezmiş - Ulusal Demokratik Cephe

Dördüncü olarak değinmek istediğimiz ilginç tutum hegemonya sorunu ve bu arada Ulusal Demokratik Cephe konusundaki bir tutarsızlıktır.

BUDEP'de, hegemonya konusunda tek bir cümle yer alıyor, o da şöyle:

> "Komünistlerin işbirliği yaptığı güçler üstünde hegemonya kurmayı, onları kendi istekleri dışında komünist partisinin amaçlarına araç etmeyi düşündükleri *yalanı,* her zaman yurtsever, demokratik güçleri bölmek amacı taşımıştır." (BUDEP, s.7) (abç)

Ne hilekar bir üslupları var. Cümle iki ayrı şeyi birlikte söylüyor. Bir, "komünistlerin işbirliği yaptıkları güçler üstünde hegemonya kurmayı istedikleri yalanı", bir de "onları *kendi istekleri*

dışında komünist partisinin *amaçlarına araç* etmeyi düşündükleri yalanı".

Şimdi hangisi yalan? Evet, ikincisi yalan, çünkü ne komünistler, ne işçiler böyle birşey istemiyorlar. Kimseyi kendi isteği dışında komünist partisinin isteklerine araç etmek istemiyorlar. Bu paryalık gibi birşey olur. Ancak zincire vurulup böyle birşey yapılabilir. Lenin'in teorik görüşlerinin özünü oluşturan hegemonya konusu bu mudur?

Yalan onların söylediğidir. İşçi sınıfı hegemonya istiyor, isteyecektir ve almak için ne derece enerjiyle savaştığı, onun ne derecede bilinçlendiğinin göstergesi olacaktır. Proletarya hegemonyası sağlanmadan Türkiye'nin kurtuluşu olanaksızdır.

UDC konusuna gelince, UDC'yi, "devrimi gerçekleştirecek siyasal ordu" olarak tanımlıyorlar:

"Barış ve ulusal demokrasi için savaşımdan devrim için dolaysız savaşıma kadar uzanan bu süreç, aynı zamanda bugünkü eylem, iş, güç birliğinden başlayarak devrimi gerçekleştirecek politik orduyu ulusal demokratik cepheyi oluşturma sürecidir. (...) *"Ulusal demokratik cephe kavramını, dolaysız devrimci savaşa girebilecek düzeyde bir politik ordu anlamında kullanıyorsak,* barış ve demokrasi güçlerinin bugünkü birliği kuşkusuz gerek sınıfsal-yığınsal, gerekse politik-örgütsel yapısı açısından ondan çok farklı olacaktır. İçine aldığı farklı sınıfsal ve politik güçlerin kendi aralarındaki güçler oranı, en başta işçi sınıfının öncülüğünü bağlaşıklarına kanıtlaması, onun devrimci partisinin, politik önderlik gücü açısından önemli farklılıklar gösterecektir." (Yenice, *Yol ve Amaç* s.41) (abç)

BUDA kendi anlayışları içinde doğru deyimdir, çünkü burjuvaziyi de içine almaktadır. BUDA burjuva demokrasisidir. "Ulusal" deyiminin burada yer alması doğrudur. Çünkü ulus toplumdaki sınıfların tümü demektir.

Stratejik devrim aşamasından konuştukları yerlerde ise birkaç kez *"halk erki"* diyorlar. Bu, devrimde burjuvazi yer almayacakmış gibi bir izlenim uyandırıyor. Lenin'den öğrendiğimiz komünist partilerinin programı, toplumdaki sınıfları değerlendirir, şunlar şunlarla, şunları soyutlayarak, şuna karşı der değil mi? Bunların programında böyle birşey yok. Ara ara bulmaya çalışıyorsun, bilmece gibi birşey, kim kiminle kime karşı. "En geniş güçlerle bir avuca karşı"dan başka birşey yok. Ama bir iki yerde stratejik aşamadan konuşurken, "halk erki" ve devrim diyorlar. UDC bu devrimin iktidarı olacak diyorlar. O zaman "ulusal" deyimini kullanmamaları gerekir. Halk, ulusun sömürücü olmayan kesimleri, emekçiler demektir. "Ulusal" kavramı sömürücüleri de içine katar. BUDA'ya "ulusal" denmesine bir itirazımız yoktur, gerçekten böyle bir aşamadır, sömürücülerle birlikte burjuva demokrasisidir. Fakat devrimle bir "halk erki" kurulacak dendiği zaman, UDC denmesi tutarlı değildir ve o devrimde de burjuvaziyi yine erke kattıklarının ya bilinçli açıklaması ya da bilinçaltı ortaya dökülmesidir.

5. Barış ve Ulusal Demokrasi Aşamasının sınıf karakteri ne olacak?

BUDA programında şu sınıfsal güçleri soyutlayarak şuna karşı diye bir saptama olmadığı için bu sorunun yanıtını buraya dek gördüklerimizden ve aşağıdaki alıntılardan akıl yürüterek çıkaracağız:

"Emperyalizme, askersel-faşist diktatörlüğe karşı barış ve Ulusal Demokrasi programı bir avuç işbirlikçi dışında kalan anti-emperyalist, anti-faşist, anti-cunta tüm güçlerin ortak istemlerini yansıtıyor. Ulusal demokrasi tüm bu güçler 'için' demokrasi anlamına geliyor. Bu amaca ulusal demokratik güçlerin ortak hükümeti ile varılabilir.

"Cuntanın yıkılmasıyla gelecek böyle bir demokrasinin 12 Eylül öncesi rejiminden farkını bu hükümetin niteliği belirleyecektir. Biz toplumumuzun bugün en demokratik güçlerinin bu hükümette yer alması ve yığınların tabandan aksiyonu ile böyle bir demokrasinin gerçekleşebileceğine inanıyoruz. En demokratik veya en kararlı demokrasi savunucusu güçler içinde en başta işçi sınıfı, onun partisi TKP ve sol politik güçler gelir." (Kutlu, *Yol ve Amaç*, s.10)

Görüldüğü gibi, Kutlu, "demokratik" ve "en demokratik" diye bir ayrım yapıyor. *Demokratik* güçler, emperyalistler ve en gerici tekeller dışında kalan burjuvazidir. Eski söylediklerinden bazı tekelcilerin bile demokratik ve ulusal kesimde yer alabileceklerini düşündüklerini biliyoruz. *En demokratik* güçler ise, bunlar *en başta* işçi sınıfı ve sol güçler, yani işçi sınıfı ile küçük burjuvazidir. Ama bu da en başta! Kutlu nasıl, bazı tekelcilerin demokratik güçler arasında yer alabileceğini düşünüyorsa, aynı biçimde tekeldışı burjuvazinin bir kesiminin de "en demokratik" güçler arasında yer alacağını düşünüyor.

BUDA iktidarının sınıf karakteri bu ne olduğu belirsiz demokratik güçlerdir. En demokratik güçler bu iktidarda yer alacaktır ama başı çekmek gibi bir istemleri yoktur.

Kutlu'nun anlayışı iki temel açıdan yanlıştır. Bir kez, Türkiye'de burjuvazi tarihsel olarak ve bugünkü ekonomik konumuyla demokratik değildir. İkincisi gerçek demokratik anlamında "en demokratik" ise, Türkiye'de işçi sınıfından başka böyle bir güç yoktur.

Şimdi, Yenice'nin söylediklerine bakalım:

"TKP Eylem Programı, barış ve ulusal demokrasi için yığınsal savaşımla 12 Eylül rejimine son verecek bir güçler oranını oluşturmak, kurulacak bir ulusal demokrat hükümetle, eylem programındaki dönüşümleri yaşama geçirmek ivedi politik hedefini saptıyor. TKP'nin öne sürdüğü ekonomik, toplumsal, dış ve iç politik değişimler programı, hem barış ve demokrasi için savaşımın güncel programı ve barış ve demokrasi güçlerini birleştirebilecek bir platform olma niteliği taşıyor. Hem de ulusal demokrasiyi tanımlıyor. Ulusal demokrasi, antiemperyalist, antitekel devrimle kurulacak halk erkinin demokrasisi değildir. Ulusal demokrasi özde bir burjuva demokrasisidir. Erkin bileşimi ve yapısı kapitalizmin sınırları içindedir." (*Yol ve Amaç*, s.40)

Yenice'nin açıkça belirttiği gibi, BUDA, *halk* erkinin demokrasisi olmayacaktır. Halk, ulusun emekçi kesimi demek olduğundan, "erkin bileşimi ve yapısı kapitalizmin sınırları içindedir" cümlesi kendi başına hiçbir şey anlatmamaktadır. Halk erki kapitalizmin dışındadır, ulusal erk kapitalizmin içindedir gibi bir anlayışı genel bir doğru olmaktan çıkarıp her özel durum için doğru olarak ele almak düşünceyi saçma sonuçlara vardırır.

Böyle saçma sonuçlara varışın bir örneğini *Kitle*'nin Ekim 1983 tarihli sayısında yayınlanan, menşeviklerin BUDEP'ini eleştiren, *"Doğrusu, Yapıcı bir Özeleştiridir"* adlı yazısında okuyabilirsiniz. Bu yazı, BUDEP'i eleştirirken yer yer güzel fikirler getiriyor. Ne var ki, "halk erki" dendiğinde her durumda "proletarya diktatörlüğü"nü anladığı için, öznel niyeti çok farklı olmasına rağmen sonuçta menşevikleri onlardan da sağ bir konumdan eleştirme sonucuna çıkmaktadır.

Her halk erki "kapitalizmin sınırları dışında" değildir, her halk erki proletarya diktatörlüğü değildir. Örneğin, işçi sınıfıyla küçük burjuvazi, işçi sınıfına çok elverişli olmayan bir güçler dengesi içinde iktidara geldiğinde bu "halk erki" olur, hem de "kapitalizmin sınırları içinde olur."

Halk erki Türkiye'nin sınıfsal konumu ve devlet yapısı nedeniyle, oluşum özelliklerine göre proletarya diktatörlüğü olabilir de, olmayabilir de. Ancak, yine aynı nedenlerle Türkiye'de her halk erki her durumda *devrim* anlamına gelir.

Dolayısıyla, "erkin yapısı kapitalizmin sınırları içindedir" cümlesi tek başına birşey anlatmıyor ama, üst cümledeki "halk erki olmayacak" fikri ile birlikte düşünülünce ne demek istendiği kolayca anlaşılıyor. Demek ki, iktidarda halkın yanı sıra *sömürücü* sınıf da olacaktır.

Hatta, BUDA programının tüm ruhu menşeviklerin bu aşamada halkın erke katılımını bile çok olası görmediklerini, erkin burjuvazinin elinde kalmasını daha yakın gördüklerini anlatmaktadır. Bu nedenle, her zamanki taktikleriyle, burjuvaziyi ilerletmeye çalışıyorlar. Bu söylediklerimizi, programın şu cümlelerinden de doğrulayabiliriz:

"Ulusal demokrasi bugünkü rejime son vermekten ve ona son verenlerin hükümetini kurmaktan geçiyor. TKP için böyle bir hükümete katılmak, demokratik işbirliği yapmanın ön koşulu değildir. *TKP hükümete ister katılsın isterse katılmasın,* işbirliği yapan güçlerin ortak amaç ya da programını uyguladığı ölçüde onu destekleyecektir." (BUDEP, s.17) (abç)

İşin en ilginç yanı Komünist Partisi program yayınlamış, ama öngördüğü aşamada erkin sınıfsal karakterini hiçbir yerinde *açıkça* yazmamış! Bu, devrimci hareketin, hatta *kendi tabanının* tepkisinden korkusunu anlatır. Korkunun yanlış olmadığını yazımızın son bölümünde göreceğiz.

Gelecek yazımızda, menşevikler için *neden* stratejik aşamadan farklı bir aşama icadetmenin gerekli olduğu sorusunu ele alacağız.

İTİB 12. KONGRESİ

HER YIL DAHA GÜÇLÜ

İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği'nin (İTİB) 12. Genel Kurulu 11 Aralık Pazar günü Londra'nın yeni açılan kültür merkezi Barbican Centre'da yapıldı. Genel Kurul, gerek içeriği, gerek örgütlülüğü ve gerekse İngiltere demokratik kamuoyundan topladığı geniş destek ile, İTİB'in Türkiye'nin fırtınalı ortamına karşın 12 yıldır aksatmadan, kesintiye uğratmadan sürdürdüğü devrimci çalışmanın gerçekten güzel bir ürünü oldu.

İTİB Kongresi 12 yıllık disiplinli ve özverili devrimci çalışmanın güzel bir ürünü oldu

Genel Kurul divan seçimiyle başladı. Divan Başkanlığı'na İTİB'in kurucu üyelerinden bir yoldaşımız seçildi. Daha sonra çalışma raporlarının okunması ve tartışılmasına geçildi. İlk rapor olan Çalışma Raporu'nu sunan İTİB Başkanı konuşmasına şöyle başladı:

"Değerli yoldaşlar, değerli konuklar,

"Örgütümüzün 12. Genel Kurulu, Türkiye'de faşizmin çözülmeye başladığı, ortamda ani değişimlerin çıkabileceği bir dönemde yapılıyor. Genel Kurul bu açıdan ayrı bir önem taşıyor."

İTİB Başkanı daha sonra, örgütlenme ve yığın çalışması, faşizmi sergileme eylemleri, ideolojik çalışma ve mali kaynak bulma çalışmaları başlıkları altında örgütün bir yıllık çalışmalarının ayrıntılı bir dökümünü yaptı. Çalışma Raporu, gelecek dönem çalışmalarına da ışık tutan öneriler içeriyor.

Çalışma Raporu'ndan sonra Kütüphane Raporu, Yayın Raporu, ve Mali Rapor okundu. Aklamadan sonra mesajların okunmasına geçildi.

Genel Kurul'a gönderilen 80'i aşkın mesaj, İTİB'in İngiltere demokratik kamuoyunda yıllar içinde saldığı derin köklerin bir başka göstergesiydi. Son günlerde, İngiltere'nin en aktif sendikalarından biri olan Ulusal Matbaa İşçileri Sendikası'nın (NGA) İTİB'e tam desteğini bildiren mesajı coşkun alkışlarla karşılandı. Mesajların çokluğu nedeniyle tüm mesajlar okunamadı. Divan Başkanı mesaj gönderen kişi ve örgütlerin isimlerini söyledi ve mesajları kısaca özetledi.

Genel Kurul'un bir başka önemli yönü, İngiltere'deki çeşitli örgütleri temsilen çok sayıda konuğun katılmasıydı.

Kıbrıslı Öğrenciler Demokratik Hareketi adına söz alan bir temsilci İTİB'in Kıbrıs konusunda aldığı proleter enternasyonalist tutuma büyük değer biçtiklerini söyledi.

Demokratik Şili örgütünden bir temsilci ise, konuşmasına "12 Eylül 1980 Türkiye için nasıl bir kara günse, 11 Eylül 1973 de Şili için öyle bir gündür" diyerek başladı. Şili halkının ortak düşmana karşı dayanışmasını iletti.

Genel Kurul'a katılamayan Büyük Londra Belediyesi Başkanı Ken Livingstone toplantıya kendi adına bir konuşma yapmak üzere aynı zamanda Avrupa Konseyi üyesi olan yardımcısını gönderdi. Başkan Yardımcısı Illtyn Harrington'un yaptığı konuşma uzun uzun alkışlandı.

Haringey Belediye Meclisi üyesi Andreas Mikkides ise ilerici bir belediye olarak Türkiye'deki faşist rejimi lanetlediklerini, ona karşı yürütülen savaşımın her zaman yanında olduklarını belirtti. İTİB'i yürüttüğü demokrasi savaşımı ve faşizmi sergilemekteki başarılı çalışmalarında her zaman desteklediklerini, bundan böyle de tüm olanaklarıyla destekleyeceklerini söyledi.

İngiltere'nin en büyük dayanışma örgütü 4 milyon üyeli Liberation adına ise Sandra Hodgson bir konuşma yaptı.

TDHSK temsilcisinin, İTİB'in TDHSK'ne yaptığı katkılara büyük değer biçen ve TDHSK çalışmalarının anlamını çok güzel dile getiren konuşması ise coşkun alkışlarla karşılandı.

Genel Kurul'da İTKB ve LİB temsilcileri de birer konuşma yaparak İTİB'le dayanışmalarını ilettiler.

Genel Kurul'da Genel Siyasal Durum, Örgütlenme ve Yığın Çalışması, İdeolojik Çalışma, Kıbrıs Sorunu Üzerine, Yayın Dağıtımı ve Abone Kampanyası, *İşçinin Sesi* 10. Yıl Toplantısı ve Savaş Tehlikesine Karşı adlı yedi karar tasarısı üzerinde tartışıldı ve tüm tasarılar oy birliğiyle karara bağlandı.

Genel Kurul'un son maddesi yeni Genel Yönetim Kurulu'nun seçimiydi. Eski Yürütme Kurulu'nun Genel Kurul'a önerdiği liste oy birliğiyle kabul edildi ve bir kadın yoldaşımız İTİB başkanlığına seçildi.

Genel Kurul'da kadınlar arasında çalışma ya da kadın sorununa ilişkin bir karar tasarısı tartışılmadı ama bir kadın yoldaşın başkan seçilmesiyle örnek oluşturan bir adım atılarak kadın konusunda devrimci tutum doğrudan yaşama geçirildi.

Genel Kurul, yalnızca bir günlük başarılı bir toplantı değil, her yönüyle önemli bir ilerlemenin somut göstergesi oldu.

Bir gurup yoldaş ihbar üzerine gözaltına alındı

Kaçak diye ihbar edilen bazı İTİB'liler İTİB 12. Genel Kurulu'ndan bir gün sonra polisçe gözaltına alındılar.

Aralarında yeni yönetim kuruluna seçilen bazı yoldaşların da bulunduğu bir gurup İTİB'linin ve Türkiyeli işçinin kaldıkları eve, ihbar üzerine baskın yapan polis, kaçak oldukları gerekçesiyle 9 kişiyi göz altına aldı. Daha sonra gözaltına alınanlardan biri salındı, bazıları kefaletle serbest bırakıldılar, bazıları ise tutuklandılar.

Türkiyeli ilerici işçiler, öğrenciler ve çok sayıda İngiliz demokrat, durumla yakından iligilendiler, ilgileniyorlar ve tutuklularla dayanışma içindedirler.

İTİB 12. KONGRESİ

Genel Kurula iletilen mesajlar

Tony Benn, İşçi Partisi sol kanat lideri
Ulusal Matbaa İşçileri Sendikası (NGA)
İtfaiyeciler Sendikası
Ken Livingstone, Büyük Londra Belediye Başkanı
Illtyn Harrington, Büyük Londra Belediye Başkan yardımcısı
Bob Wright, Mühendislik İşçileri Sendikası Genel Sekreter Yardımcısı (AUEW)
Liberation
Alf Lomas, Avrupa Parlamentosu üyesi
Richard Balfe, Avrupa Parlamentosu üyesi
Pat Haynes, İslington Belediye Başkanı
Moss Evans, Ulaşım ve Genel Hizmet İşçileri Sendikası Genel Sekreteri
TDHSK
Marion Sarafi, TDHSK
Iris Woodger, Haringey Belediye Başkanı
D.J. Penin, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Koordinatörü
Dave Wetzel, Büyük Londra Belediye Meclisi Üyesi
Valerie Wise, Büyük Londra Belediyesi Kadın Komitesi
Steve King, Haringey Belediye Meclisi Üyesi
Tony Hart, Büyük Londra Belediye Meclisi Üyesi
Andrew Rothstein, Britanya Komünist Partisi kurucularından, dünya komünist hareketinin önde gelenlerinden
Kıbrıslı Öğrenciler Demokratik Hareketi
Harry Kay, Büyük Londra Belediye Meclisi Üyesi
Michael Walsh, Britanya İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TUC) Uluslararası İlişkiler Dairesi Sekreteri
Peter Kahn, Hackney Belediyesi Başkan Yardımcısı
Philip Jones, Haringey Belediye Meclisi Üyesi
Steve Bundred, Büyük Londra Belediye Meclisi Üyesi
Keith Veness, İslington Belediye Meclisi Üyesi
Margaret Hodge, İslington Belediye Meclisi Üyesi
John McDonnell, Büyük Londra Belediye Meclisi Üyesi
Ruth Gee, İç Londra Eğitim Kuruluşu (ILEA) Başkan Yardımcısı
Andreas Mikkides, Haringey Belediye Meclisi Üyesi
Şilili Demokratlar
Jan Whelan, Islington Belediye Meclisi Üyesi
Göçmen İşçiler Hizmet Birimi
Colin Sherrif, Haringey Belediye Meclisi Üyesi
Gerry Ross, Büyük Londra Belediye Meclisi Üyesi
Anna Bauman, Camden Belediye Meclisi Üyesi
Hamburg Türkiyeli İlericiler Birliği, HTİB
Hamburg Gençlik Kulübü, HGK
Türkiyeli İşçiler Dayanışma Birliği, TİDB — Köln
İngiltere Türkiyeli Kadınlar Birliği, İTKB
İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu, İTÖF
Norveç Türkiyeli İlericiler Birliği, NTİB
Fransa İlericiler Birliği, FİB
Mannheim İşçi Birliği, MİB
Frankfurt Türkiyeli İşçiler Birliği, FTİB
Avustralya — *İşçinin Sesi*
İsviçre — *İşçinin Sesi*
Avusturya —*İşçinin Sesi*
Hollanda — *İşçinin Sesi*

Milletvekilleri: Chris Smith, Tony Banks, Sydney Bidwell, David Steel, Ernie Roberts, Denis Howell, Geoffrey Robinson, Dennis Canavan, Ioan Evans, Gavin Strang, B.Hughes, Jo Richardson, N.A.Godman, B.McTaggart, John Cartwright, Robert N. Wareing, Alec Woodall, Bob Parry, John Fraser, Alan Roberts, George Foulkes, Roy Jenkins, Harry Cohen, Donald Anderson, Judith Hart, Oonagh McDonald, Sue Nye, Peter Hardy, Frank Dobson, Gordon Brown, Gerry Bermingham.

Konuşmalardan

Londra Belediye Başkanı Ken Livingstone adına Başkan Yardımcısı I. Harrington'un konuşması

Toplantınıza, Büyük Londra Belediye Başkanı adına Başkan Yardımcısı olarak ben katılıyorum.

Toplantınıza katılmak isteyişimizin iki ana nedeni var. Birincisi Londra'da büyük bir Türk topluluğu yaşıyor ve bizim bu toplulukla bağımız, olması gereken ölçüde güçlü değildir.

İkinci neden de şu: Kentimizin tarihinde ilk kez şimdi demokrasiye yönelmiş ciddi tehditlerle yüzyüzeyiz. Bir halk meclisi olan Büyük Londra Belediyesi'ni ortadan kaldırmak için çaba harcayanlar var. Biz halkla bağlar kurmak istiyoruz. Çünkü bir yerde demokrasi tehdit ediliyorsa orada hepimizin *ortak* görevleri vardır.

Geçtiğimiz üç yıllık yönetim döneminde, Londra'da etnik azınlıkların haklarının tanınması için büyük çaba harcadık.

Sayın başkan, tartışmalarınızı izlemeye çalıştım. Londra'daki Yunanlı, Kıbrıslı ve Türkiyeli ilericilerin ortak bir davada bir araya gelme yollarını araştırmaları kuşkusuz büyük bir gereksinimi giderecektir. Çünkü biz, Belediye Meclisi olarak nükleer silahlara karşı savaşıma gündemimizde birincil önemi vermekteyiz. Böyle bir konuda ilerici insanların gerçekten birleşmesi gerekiyor.

Size söylemek istediğim bir başka nokta, olumlu bir gelişme daha var.

Belediye Meclisi'miz Türkiye'de olup bitenlerle ilgilenmeye başladı. 9 Kasım tarihinde kabul ettiğimiz "Türkiye'deki davalar" başlıklı karar tasarısında şöyle deniyor:

"Londra'daki Türk topluluğunun Fatsa'da 759 kişinin yargılanması konusunda gösterdiği ilginin ışığında Belediye Meclisi, hükümetin demokrasiyi gerçekleştirdiğini söylediği bir ülkede böyle bir davanın açılmasını ilgi ve hayretle karşıladığını ifade eder.

"Meclis, askeri yetkililerin 263 sanık hakkında idam cezası istemelerini özellikle nefretle karşılar."

Sayın Başkan,

Burada konuşmaktan çok memnunum. Aramızda kurulmuş olan bağların, özellikle Londra'da güçlendirileceğini, demokrasinin korunması yolundaki ortak davada, ortak sesimizi yükselteceğimizi umuyorum.

Kendim, Büyük Londra Belediye Başkanı Livingstone ve aralarında muhafazakarların da bulunduğu Meclis üyeleri adına toplantınıza başarılar dilerim.

Liberation'dan Sandra Hodgson'un konuşması

Değerli yoldaşlar,

Liberation, bu toplantıya çağırdığı için İTİB'e teşekkür eder ve dünyamızı emperyalizm, faşizm ve gericilikten kurtarmak üzere savaşan tüm yoldaşlara kardeşçe selamlarını iletir.

Yıllardır Britanya'da sizlerle birlikte çalıştık. Savaşım, özellikle son yıllarda faşist cuntaya karşı savaşım için gösterdiğiniz kahramanca ve kararlı çabayı selamlıyoruz. Ancak, emperyalist istemlere boyun eğen yeni rejimin uygulamak zorunda olduğu gerici önlemlere karşı çalışmayı sürdürmek zorundayız. Önümüzde duran bu çalışmalarda sizi desteklemeye, sizinle işbirliği yapmaya söz veriyoruz.

Geçen on yılı aşkın süre

İTİB 12. KONGRESİ

içinde Britanya işçi, sendika ve ilerici hareketi içinde yaptığınız çalışmayı da, Türk toplumu içinde sürdürdüğünüz mükemmel çalışmayı da övgüyle karşılamak durumundayız.

Gerici güçlerin Avrupa ve dünyanın diğer bölgelerini cendereye almakta olduğu bugünlerde daha zorlu çalışmak zorundayız. ...

İlerlemeye karşı getirilen her engel, dünyayı, eğer insan ırkının toplu imhasına yol açmazsa, en azından bir nükleer felaketle yüzyüze bırakabilecek olan güçler için zafer olacaktır.

Tamamıyla farkındayız ki, iletişim araçlarının sahibi olan ya da onları denetleyen ve gerici siyasetçileri parasal olarak destekleyen silah endüstrisinin parababaları, sendikaların ve ilerici barış hareketlerinin kendi ürünlerine karşı yürüttüğü muhalefeti yorulmak bilmeyen, sistemli bir çabayla zayıflatmaya, etkisizleştirmeye çalıştıkça, önümüzdeki günler giderek daha zorlu, daha tehlikeli hale geliyor.

Bu çıkarcıları sergilemek, barış, özgürlük ve sosyal adalet yanlısı her kuruluş arasında birliği güçlendirmek için çabalarımızı iki katına çıkarmak görevimizdir.

Bu uğurda çok kahraman canını verdi, çok şehidin kanı aktı. Bugünkü tehdit edici ortamın bizi önümüzdeki savaşım yolundan alıkoymasına izin vermemeliyiz. Güçlü ve kararlı olmalıyız. Zafer önümüzde duruyor.

Yaşasın adalet, özgürlük ve dünya barışı için cesaretle çarpışanlar!

TDHSK temsilcisinin konuşması

Değerli yoldaşlar,

Hepinizin de bildiği gibi, 1983 yılı Türkiye'de faşist yönetimin sürdüğü, ancak cuntanın faşizmi oturmuş hale getirmek için uygun bir biçim bulmakta başarısızlığa uğradığına ilişkin işaretlerin çoğaldığı bir yıl oldu.

TDHSK yıl boyunca rejimin Britanya ve Avrupa kamuoylarına yönelik manevralarını sergilemeye çalıştı.

Bu yıl, içinde İTİB'in de yer aldığı çok sayıda başarılı eylem örgütledik. TDHSK de, İTİB açlık grevcileriyle dayanışma kampanyasını aktif olarak destekledi.

Yoldaşlar,

İTİB, TDHSK'nın kurucu üyelerindendir. Ta başından beri İTİB, TDHSK'ya sürekli destek vermiştir. Bu iki örgüt arasındaki ilişkiler geniş bir kampanya örgütü ile bir üye örgüt arasındaki ilişkilere model oluşturmuştur.

Yoldaşlar,

Britanya'nın gerçek demokratları ile Türkiye'nin kahraman işçi sınıfı arasında dayanışma inşa ediliyor. Bu çaba meyvalarını da verecektir.

Faşizm ve onu yaratanlar Türkiye'de ezici bir yenilgiye uğratılacak, bu yenilgi yalnızca Türkiye işçi sınıfı için bir zafer olmakla kalmayacak, tüm dünya açısından da önem taşıyacaktır.

Bu nedenle yalnızca kardeşçe mesajlarımızı değil, yaptığınız bütün çalışmalar için teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Yaşasın ortak savaşımımız, yaşasın İTİB!

Kongre kararlarından

İşçinin Sesi 10. yıl toplantısı

1984 Şubat ayında, işçi sınıfımızın gerçek sesini tüm olanaksızlıklara rağmen yılmadan ve üstün başarıyla yükselten gazetemiz *İşçinin Sesi*'nin 10. yayın yılı geliyor.

İTİB 12. Kongresi, 1984 Şubat ayında Avrupa çapında "*İşçinin Sesi 10. Yıl*" toplantısı düzenlenmesi ve bu toplantının olanaklıysa Almanya'da yapılması için hızlı bir çalışma yürütmeyi ve böyle bir toplantı kardeş örgütlerimizce de benimsenirse başarısı için onlarla birlikte tüm gücüyle çalışmayı karar altına alır.

Kıbrıs sorunu üzerine

İTİB 12. Kongresi Kuzey Kıbrıs'ta tek yanlı bağımsızlık ilan edilmesi ile ortaya çıkan yeni durum üzerine şu noktalara dikkati çeker:

1. Kıbrıs'ın 1960'da bağımsızlığa kavuşması ile hızlanan kapitalist gelişme, aynı zamanda egemen Rum burjuvazisi ile kendisine ayrı bir pazar yaratmaya çalışan Kıbrıs Türk burjuvazisi arasında sert bir rekabetin ortaya çıkması süreci olmuştur.

2. Toplumlararası çatışma diye gösterilen Kıbrıs sorunu özünde bölgedeki çeşitli burjuva kesimlerin ve emperyalist odakların çıkar kavgasından başka birşey değildir.

3. 1974'ten bu yana Kuzey Kıbrıs'ta süregelen işgal altında Kıbrıs Türk kesimi Türkiye finans kapitali tarafından sömürgeleştirilmektedir. Türkiye ordusunun ve süngü gücüyle ayakta tutulan kukla yönetimin varlığı Kıbrıs Türklerinin kendi kaderlerini özgürce belirlemelerinin önündeki başlıca engeldir.

4. Ortadoğu'da gittikçe artan gerginlik ve çatışma Kıbrıs'taki askeri üslere yeni bir önem kazandırmakta, öte yandan iki halk arasındaki sorun emperyalist ülkelerce kendi saldırgan amaçları doğrultusunda kullanılmak üzere kışkırtılmaktadır.

Bu temelde kongremiz,

— tek yanlı olarak ilan edilmiş bağımsızlığın, Kıbrıs Türk halkının kendi kaderini özgürce tayin hakkının kullanılması olarak kabul edilemeyeceğini,

— Kıbrıs Türk bölgesinde baş düşman olan Türkiye finans kapitalinin Kuzey Kıbrıs işçi sınıfı ve Türkiye işçi sınıfının ortak devrimci savaşımıyla yenilebileceğini,

— bu çerçevede Kıbrıs sorunu üzerinde doğru ajitasyon propagandanın geliştirilmesi ve Kıbrıslı Türklerin, Türkiyelilerin arasında her türlü burjuva ulusçuluğuna karşı savaşımın örgütlenmesi için aktif çaba sarfetmek gerektiğini,

— Kıbrıs üzerine oynanan son oyunu sergilemek üzere başta İngiltere, tüm ilerici Avrupa kamuoyuna yönelik dayanışma çalışmasını doğru temeller üzerinde örgütlemek için elden gelen tüm çabanın sarfedilmesini,

— son bağımsızlık ilanıyla İngiltere'de yaşayan Kıbrıslı Türkler için birçok yeni somut sorunun doğduğunu dikkate alarak, Kıbrıslı Türk emekçiler arasında yığın çalışmasını artırmayı karar altına alır.

Savaş tehlikesine karşı

Dünyamız nükleer savaş tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu tehlikenin nedeni ve tek sorumlusu olan emperyalizm, insanlığı nükleer dünya savaşıyla tehdit ederek, bu tehdit altında aynı zamanda bölgesel konvansiyonel savaşlar dayatıyor.

Sovyetler Birliği'nin tüm yapıcı önerilerine rağmen, bir yandan ABD kendisi nükleer silahlanmaya hız verdi, öte yandan NATO ülkeleri yeni nükleer silahlarla donatılıyor. Halklar, milyonları kapsayan yığınsal barış gösterileriyle, yeni silahları protesto eylemleriyle, buna "hayır" diyorlar. Yapılan anketler, %70, %80 gibi daha da çarpıcı "hayır" oranları gösteriyor. Yine de silahlar yerleştiriliyor. Bu antidemokratik uygulama, sermayenin egemenliğini yıkmadan demokratik bir barış elde edilemeyeceğinin canlı bir göstergesidir.

Barış savaşımının geniş yığınları sardığı ve büyük önem kazandığı koşullarda toplanan İTİB 12. Kongresi, İTİB'in,

— bu savaşımda yer alan örgütlerle dayanışmayı yoğunlaştırmasını,

— Nükleer Silahsızlanma Kampanyası CND'ye üye olmasını,

— barış savaşımına aktif destek vermesini ve barış eylemlerine bütün gücüyle katılmasını,

— aktif katıldığı barış savaşımı içinde nükleer savaş tehlikesini yoketmenin, silahlanmayı durdurmanın, sömürüyü kaldırmakla, sermayeyi öldürmekle bağını, somut verilere, pratik deneyime dayanarak açıklayan görüşler yaymasını karar altına alır.

VI

Türkiye K münist Fırkas Faaliyet Programı

Türkiye mes'elesine dair tezler

1.— Cihan harbinden sonra Rus inkilâbının tesiri altında zuhur etmiş olan. türk inkilâbına bir sıra burjuva halkçılığı mes'elelerini halletmek vazifesi terettüp ediyordu: İmperyalism tehakkümünü yıkmak, köylülük mes'elesini halletmek, emlâk ve erazî sahiplerinin ve imperyalisme bağlı büyük burjuvazinin (komprador) hakimiyetini tecessüm ettiren hükümdarlığı devirmek, milliyetler mes'elesini halletmek, Devleti dinden ayırmak kadınları esaretten kurtarmak v.s...

Cihan harbinin yarattığı vaz'iyet, Türkiyeye cebren kabul ettirilen Sèvres muahedesi, memleketin ecnebî orduları tarafından işgali gibi şe'ni şerait neticesi olarak, memleketin milli kurtuluşu ve imperyalism tehakkümünün yıkılması mes'eleleri Türkiye inkilâbının en kat'i mes'eleleri oldular. Buna mebnî milli kurtuluş hareketi, imperyalisme karşı mücadelesinde, Sosyalist Sovyet Cümhuriyetleri İttihadına istinat ediyordu. Böylece S.S.C.İ. ve halkçı Türkiye, imperyalisme karşı, mütevaziyen hareket ettiler.

2.— İnkilâbın elebaşılığı Anadolunun, harp esnasında zenginleşmiş ve sanayi burjuvazisine istihale etmek üzre bulunan orta ticaret burjuvazisine aitti. İnkilâp esnasında bu burjuvazi diktatorluğunu tehakkuk ettirdi ve şehirli küçük burjuvazinin ve köylülüğün hareketini sevkü idare etti. Adetçe zaif teskilâtı fena ve sınıf şuuru az inkişaf etmiş olan proletarya, *kendisi icin* bir sınıf olarak, bir müstakil rol oynamağa muvaffak olamadi. En mühim sanayi merkezlerinin o devirde itilâf ordularının işgali altında bulunmalari da bu muvafakkiyetsizliğin amillerinden biridir. Anatolu burjuvazisi diktatorluğunu kemalist teşkilâtı (mudafaai hukuk grubu) vasıtası ile icra ediyordu. Kemalism (millîcilik) millî kurtuluş hareketini sevkü idare eden imperyalism aleyhtarı bir kuvvet olmak itibarı ile inkişafının ilk devresinde imperyalisme karşı mücadelede inkilâpçı ve müspet bir rol oynadı.

3.— Kemalism, rus inkilâbının yardımı ile, imperyalisme ve irticaı temsil eden, imperyalisme bağlı eski büyük burjuvaziye ve büyük emlâk ve erazî sahiplerine yaptığı ve kazandığı millî kurtuluş muharebesinin neticesi olarak, Türk Devletinin istiklâlini elde etti.

4.— Türkiye müstakil bir Devlet olmuş ise de başlıca sömendöferler, maden istihracatının en mühim kısmı, en büyük bankalar, limanlar, umumî menafie müteallik işletmeler (tramwaylar, elektrik, hava-gazi fabrikaları, telefonlar, kanalisation, v.s.), umumî düyun, haricî ticaretin en esaslı mevkileri el'an ecnebî sermayenin ellerinde duruyor. Hafif sanayiin (mensucat, tütün) bir kısmı da ona attir. Türkiyede muhtelif sinaî işletmelere ve nakliyata vaz'edilmiş bulunan yüz milyon altın liraya yakın ecnebî sermayesinin en büyük kısmı (takriben 50%) birbirine bağlı olan Fransa ve Belçika sermayesine aittir. Mütebakî sermayelerin mühim kısmı Alaman ve İngiliz sermayedarlara aittir. Osmanlı borçlarının hamilleri de yine başlıca Franzislar ve Belçikalılardır. Haricî ticaret sahasında İtalyan imperyalismi, son seneler zarfında en mühim vaziyetleri işgal etmektedir.

Türkiye iktisaden imperyalismin bir yarı-müstemlikesi halinde halmıştır. Türk sermayesinin sanayiin komanda mevkileri için olan mücadelesi (Anatolu demir yollarının satın alınması, tütün rejisinin devlet inhisarına kalbi, bir millî banka vücude getirmek teşebbüsleri) şimdiye kadar, ancak nispeten pek az ehemmiyette muvaffakiyet temin edebildi. Millî banka sermayesi de inkişafa başlamış ve bu banka sermayesi millî sanayi sermayesi ile kaynaşma yoluna girmiş olmakla beraber bu sahada belli başlı mevkiler el'an ecnebi sermayesinin ellerinde bulunmaktadir. Hatta son zemanlarda ecnebî sermayesi, işgal ettiği mevkileri genişletmeğe ve sağlamlaştırmağa bile muvaffak oldu (Umumî düyunun tanınması, İstanbul şehir emaneti borçlarının tanınması, umumî düyuna karşılık İstanbul gümrükleri varidatının dainler idaresinin emri altına komnası).

5.— Müstahsıl kuvvetlerin inkişafı aşağı bir derecede bulunması, sanayiin henüz inkişaf etmek üzere olması, iptidaî teraküm usullerini andıran bir tarzda işçilerin zalimane istismarına ragmen, memleket dahilinde sermaye terakümünün nispeten yavaş yürüyüşü, imperyalism tarafından icra olunan tazyik ve kemalist burjuvazinin bizzat sınıfî tabiatı, onu yeniden memlekete ecnebî sermayesi cekmeğe mecbur etmektedir... Diğer yol, sosyalism kuruluşu memleketi ile, S.S.C.I. ile cesurane bir yakınlaşma yolu, işte onun sınıfî mahiyeti dolayısıla halk fırkası hükûmetine kapalıdır. Daima bir taraftan imperyalism ile S.S. C.İ. arasındaki tezatlerden, diğer taraftan bizzat imperyalism içindeki tezatlerden istifade etmeğe yeltenerekten *halk fırkası hasseten ecnebî sermayesine teslim olmak istikametinde inkişaf ediyor.* Kemalism, inkişafının ilk devresinde imperyalism aleyhtarı mücadelede millî umumî menfaatleri temsil ettiği halde, bu anda vaz'iyet değişmis olup o artık ancak burjuvazinin menfaatlerini temsil etmektedir.

Kommunistlerin vazifesi yekdiğerine muhalif iki cihanşumul sistem arasında, imperyalisme aleyhtar mücadeleyi sevkü idare eden S.S.C.I. ile imperyalism arasında halk fırkasının yaptığı manevraların içyüzünü göstermektir. Kommunistlerin vazifesi ayni zamanda imperyalisme teslim olmak yolunda ilerileyen halk fırkasına ve onun hükûmetine karşı mücadele için kütleleri teşkilâtlandırmaktır. Buna gittikçe daha ziyade zaruret hasil olmaktadır; çünkü rum, ermeni ve türk, imperyalist sermayeye baglı, eski büyük burjuvaziyi tenkil ettikten sonra ve yahudi (komprodor) burjuvazisine karşı mücadele ederekten kemalist burjuvazinin bir... *bizzat kendisi ecnebî sermayesi ile ortak ve onun komisyoncusu (komprador) bir burjuvaziye istihale ediyor.* İmperyalismin memleket iktisadiyatındaki komanda mevkilerinin tasfiyesi mes'e-

TKP II. PROGRAMI - PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

lesi halledilmiş değildir. Zaten kemalist burjuvazi imperyalism önünde bu mes'eleleri halletmekten acizdir.

Ancak ve ancak amele ve köylü kütlelerinin imperyalisme karşı, ve imperyalisme teslim olmakta bulunan kemalisme karşı mücadelesi memleketin bil'ahara tekrar imperyalism tarafından esaret altına alınmasının önüne geçebilir. Türk iktisadiyatına komanda eden yeni sevkel ceiyşî merkezler zaptetmeğe ve Türkiyenin Devlet olarak istiklâlini tahdit etmeğe ve hatta onu büsbütün istiklâlinden mahrum etmeğe uğraşan imperyalisme aleyhtar mücadeleyi ancak ve ancak amele sınıfı sevkü idare edebilir ve onu *bizzat halk fırkası* hükûmetini yıkmak suretile, sonuna kadar devam ettirebilir.

6.— Halk fırkası hükûmeti âşari kaldırdı ve ayniyat vergisi yerine para vergisini koydu. Millî ekalliyetlerin (rumlar, ermeniler) memleketten dışarı atılmaları, ve ermeni ve rum büyük erazî sahiplerine ve hatta köylülerine ait toprakların müsadere edilmesi, hazinei hassaya ait çiftliklerin devlete intikali ve bir kısım devlet topraklarının satılmasında takip edilen usul ve sui-istimaller, kemalist burjuvaziden bir kısmının çiftlik sahibi sermayedar vaziyetine geçmelerini ve zengin köylülerin topraklarını genişletmelerini mucip oldu. Muhtelif tedbirler miyanında Kredi siyasetile ve gümrük siyasetile halk fırkası köy iktisadiyatında sermayedarliğin seri inkişafını teşvik etti. Traktörlerin ve sair zıraat alât ve makinalarının intişarı, bilhassa Izmir ve Adana havalisinde sınaî nebatat zıraatının inkişafı, zıraat mahsulunu tahvil edici sanayiinin zuhuru, otomobilciliğin yayılması, gittikçe adedi artan mevsim amelelerinin ve daimî zıraat amelelerinin istismarı, yarı-derebeyi çiftlik sahiplerinin sermayedar çiflik sahiplerine sür'atle istihalesi, bir zengin köylü tabakasının teşekkülü-bütün bunlar memleketin başlıca türk mıntakalarında sermayedarlık münasebetlerinin sür'altı bir hamlesini işaret ederler.

Bir sıra esbap ve hadisat neticesi olarak, istiklâl harbi bir köylülük inkilâbına tehavvül edemedi. Millî-inkilâp yarıyolda durdu. Millî inkilâbı durduran amillerin başlıcaları şunlardır:

1) İnkilâp daha ziyade bir istiklâl harbi şeklinde cereyan etti;

2.) Bu harp aynî zamanda imperyalism acentaları olan rumlara ve ermenilere karşi tevcih edilmişti. Anatolu türk burjuvazisi kütlelerin ictimaî hoşnutsuzluğunu, millî tezatlar yoluna doğru çevirdi ve millî mes'eleyi kendine göre "halletti", yani birkaç milyonluk millî ekalliyet ehalisini öldürttü ve memleketten kovdu.

3) Anatolunun muhtelif mıntakalarında inkişafın ve köylülük münasebetlerinin muhtelif ve mütenevvi olması da müessir olmuştur (rumlar ve ermeniler büyük erazi sahibi oldukları nispette, millî mes'ele ile köylülük mes'elesinin çapraşık olması; büyük bir kısım köylülüğün müra-

4) Köylülüğün sınıfî şuur seviyyesinin çok aşağı olması ve teşkilâtsız bulunması, ve bizzat çok zaif teşkilât ve *siyasi* tecrübe itibarıla geri olan, Anatolu amele sınıfının sevkü idaresinden mahrum bir halde olması.

7. Bundan dolayi halk fırkası hükûmeti köylülük inkilâbı vazifelerini halledemedi ve onları halledemezdi. Esgarî bir hasapla 50 dönümden az topragi olan 837 000 yoksul köylünün elinde 1 715 000 ha erazî bulunduğu halde, adedi bir kaç def'a onbinleri geçmiyen büyük çiftlik sahiplerinin elinde 8 650 000 ha erazî bulunmaktadir. Köylülük münasebetlerinde bilhassa şark vilayetlerinde ve bilhassa millî ekalliyelerle meskûn olan havalide, el'an derebeylik idaresi artıkları hüküm sürmektedir.

Aynî zamanda, sınıfî; tehalüf türk köylerinde hızlanmakta, ve zengin köylü inkişaf etmektedir; yoksul köylüler topraktan mahrum, yarıcılık ve ortakçılık etmeğe mahküm,

İnkilâp Yolu külliatı
TURKİYE KOMMUNİST FIRKASI
FEALİYET PROGRAMI

murabahaciya, çiflik sahibine ve tüccara esir bir haldedir; ve günden güne yoksullaşmakta ve proleterleşmektedir. Tabiî afetler, kuraklıktan münbeis fena hasatlar ve kıtlıklar bu inhilâli çabuklaştırtyorlar. Orta halli köylülerden bir kısmı yoksul köylü vaz'iyetine düşüyorlar ve onlardan yalınız bir kaçı zenginleşebiliyor. Ayni zemanda, zıraat işçileri çoğalıyor; sermayedarların ve köy ağalarının büyük zıraat işletmelerinde gittikçe daha fazla daimî zıraat işçisi kullanılıyor. Mevsim amele ve ırgatları, çapacılar ve hasat işçileri gittikçe çogalıyorlar. Bütün bu proleter ve yarıproleter tabakalarının maruz bulundukları soygun son derecede vahşiyanedir.

Orta Anatoluda köylü mülkiyeti hakim mülkiyet şekli olmakla beraber, yarıcılık ve ortakçılık tarzı istismarı tatbik edilen büyük çiftlik ve erazî mülkiyeti de oldukça mühim bir mevki işgal eder. Şark vilayetlerinden birkaç kürt bey ve şeyhinin uzaklaştırılmış olması oralarda tabiî "rant" vastıtası ile istismar olunan köylülüğün şeraitini değiştirmiş değildir. Köçebe aşiretlerde yarı-pederşahî münasebat derebeylik boyunduruk ve istismarını bir dereceye kadar örter ise de, hakikatta onları daha ziyade vahimleştirir. Kemalistler tarafına geçmiş olan küçük erazî sahipleri tabakası, nahiye ve kaza ağaları ve kodomanları, bu itibarla, yarıderebeyi vaziyetindeki büyük çiftlik ve erazî sahiplerinden hiç te geri kalmazlar. Bu zengin beylerden, topraklarını sermayedarlık usullerile işletmeğe başlamış olanlar da yine bir çok fazla tarlalarını murabaha şeraiti dahilinde yarıcı ve ortakçılara terketmektedirler. Garp ve cenup vilayetlerinde sermayedarlığın nispeten sur'atle inkişafı bile derebeylik bakiyelerini tamamile ortadan kaldıramamıştır.

Halk fırkası hükûmeti Vakıf mülkiyetini ilga etmedi; o yalınız Vakıf emlâk ve eraziyi idare ve onlara irsen tesarruf eden mütevellilerin hukukunu tahdit istikametinde korkakça bazı teşebbüslerde bulundu ve bu topraklara bağlı olan esir marabalardan çekilen fahiş iratlerin ve şehir emlakinin gelirini onlarla paylaşmaya kalkıştı.

Emlaki milliye namı altında külliyetli mikdarlarda Devlete ait cesim çiftliklerin ve erazinin mevcudiyetine ve keza gayri mezru milyonlarca hektar metruk erazinin bulunmasına ragmen, istihsal alat ve makinalarının, sulama tertibatının, çift hayvanatının köylülüğün ekseriyetinde fıkdanına, veya noksanına mebnî, bu boş topraklar mevcut ictimaî şerait içinde, (köylülüğün büyük ekseriyetinin mürabahacı tüccar sermayesine esirlik şeraitî altında) köylülük mes'elesinin halli için bir esas teşkil edemezler. Ayni zamanda erazi mülkiyetine ve murabahacı tüccar soyguncularına bağlı olan kemalist burjuvazi gittikçe daha ziyade bunlarla kaynaşmaktadır. Mürabahacı tüccar sermayesinin köylülüğü istismarı gittikçe genişliyor ve derinleşiyor. Bu itibarla burjuvazi köylülüğün istismarı şekillerinin idamesinde menfaatlardır. Sınaî zıraat, sanayie ham mevat temin ettigi nispette, sanayi sermayeside köylülerin bu şekillerde istismarından kendi gayeleri lehinde günden güne daha ziyade istifade etmektedir.

(Devam edecek)

Not: Geçen sayımızda bir yanlışlık sonucu Türkiye Komünist Fırkası Faaliyet Programı'nı cümle ortasından keserek bitirmişiz. Bu sayımızda, izleme kolaylığı sağlamak için geçen sayımızda yayınlanan metnin son arabaşlığından başlıyoruz. Okurlarımızdan özür dileriz.

Menşevik k ngr

Değerli yoldaşlar,
Bazı sempatizanlarımız *İşçinin Sesi* neden oportünizmle savaşı bu kadar öne alıyor diye soruyorlar. Oysa Lenin de tüm hayatı boyunca böyle yapmış. Oportünizmle savaşı burjuvaziyle savaştan ayrı tutmamış.

Duyduğumuza göre, bir ay önce menşeviklerin kongresi yapılmış. Bu kongre, Bizans oyunlarıyla yönetimi ele geçiren partizan kliğinin kongresi olabilir ama TKP'nin kongresi değildir.

Yoldaşlar, bildiğimiz gibi TKP "resmi" kanadı, içinde bir sürü gurubu barındıran bir çorbadır. Bizim de 'resmi'lerle aramızda ciddi görüş ayrılıkları vardı. Ulusal sorun, Kemalizm, Türkiye devrimi gibi temel birçok konuda farklı düşünüyorduk. Frankfurt'taki çalışmalarımız sırasında menşevikler bizi engellemeye çalıştılar. Hatta bazı arkadaşları tehdit bile ettiler. Bütün bunlara karşın biz çalışmalarımızı sürdürdük, doğru bulduğumuz görüşü savunduk.

Baktılar ki bizi engelleyemeyecekler, ideolojik olarak değil başka nedenlerle bize karşı olan sempatizanları parti üyesi yaptılar. Bu arada "devrimci kanat"tan bir yoldaşı da bizi "ikna" etmesi, geri dönmemizi sağlaması için bize gönderdiler.

Bu yoldaş menşevik kongreye katılmış. Bize, ne kendisinin ne de gurubu "devrimci kanat"ın pek tatmin olmadığını açıkça söyledi. Buna karşın menşevik kanatla çalışmayı sürdüreceğini, zaman içinde herşeyi daha iyi göreceklerini umduklarını belirtti. Bize de aynı şeyi önerdi.

Biz ayrılıklarımızın ciddi ideolojik ayrılıklar olduğunu, siyasetimizi kendileri gibi günlük saptamadığımızı açık açık söyledik. Bizi "ikna" edemeyeceğini anlayınca bazı yoldaşlarla gizli birkaç görüşme yaptı. Bu "gizli" görüşmelerden de birşey elde edemedi.

Benim şimdilik menşeviklerin yanında duran dürüst, devrimci komünistlere çağrım şudur: Türkiye'de devrimden yanaysanız *İşçinin Sesi* saflarına katılın. Menşeviklerin yanında durmakla kazanacağınız hiçbir şey yoktur.

C.Savaşır, Frankfurt

Görev kapıyı çalıyor

Yoldaşlar,
Türkiye'de faşizm çözülme sürecine girdi diyoruz. Bu sözler bize sorumluluğumuzun ne kadar ağır olduğunu anlatıyor. Görevler şimdiden kapımızı çalmaya başladı.

İşçinin Sesi oportünizme başkaldırdığında karşı devrim ufukta görünmüştü. Buna rağmen hareketimiz "işçiler silahlanın devrime hazırlanın" belgisini yükseltti. Bu belgi Türkiye işçi sınıfının, emekçilerin nesnel gücüne duyduğumuz güvenin belgisiydi. Oportünistler ise yığınlara devrim hedefini gösterdiğimiz için bizi "anarşistlik"le suçladılar. Ama yaşam bizi doğruladı. Devrim zafere ulaşamayınca, faşizm dayatıldı.

Bunlardan yine söz etmemizin nedeni geçmişten çıkarılacak derslerin önemine inanmamızdır. Sol kesimdeki öteki örgütlere, hareketlere bakıldığında bunun hiç yapılmadığını görüyoruz. Oysa karşı devrim bunalımı çözemedi. Üstelik faşizmin Türkiye ve dünya halklarını kandırmak için başvurduğu "demokrasi oyunu" geri tepti. Bu yeni dönemde *İşçinin Sesi*'ne ağır görevler düşüyor. Bu görevleri omuzlayabilmek her yönüyle hazırlanabilmekten, hazırlayabilmekten geçiyor.

Partimizi güçlendirmeli, fikirlerini ete kemiğe büründürmeliyiz. Yığınlara yakın yaşamalı, genel çalışmamızı yerel sorunların üstünde yükseltmeliyiz. Örgütlenmeye daha da hız vermeli, ideolojik formasyonumuzu geliştirmeliyiz. Kişiliğimizi geliştirmeye de önem vermeliyiz. Partimizden hiçbir duygu, düşünce ve olanağımızı saklamamalıyız.

Hamburg İMG

Folklor gösterileri grevci işçilerle dayanışmanın bir parçasıydı

Grevci işçi arkadaşlarla sohbet

I.
Bir kadın işçi arkadaşla sohbet:

Soru: Kısaca kendini tanıtır mısın?

Yanıt: Ben 38 yaşındayım. Kayseriliyim, ama Maraş'ta oturuyorduk. Maraş olaylarında kocam öldürüldü. 16 yaşındaki oğlum devrimci olduğu için aranıyordu. Ağustos 1980'de buraya geldim. Daha sonra Türkiye'de aranan oğlumu da buraya getirebildim. Şimdi oğlum da burada işçi, çalışıyor.

Soru: Bu firmada ne zamandır çalışıyorsun?

Yanıt: Önce firmanın başka bir kolunda işe başladım. O zamanlar kazaya uğramıştım. Firma sigortaya bildirmediği için paramı alamadım. 20 Temmuz 1983'de bu firmaya geçtim. Burada da 10. aydan beri aylığımızı düzenli alamıyoruz. Bu nedenle greve başladık.

Soru: Çalışma iznin ne zamana kadar?

Yanıt: Beş yıllık, fakat bir daha nerede iş bulurum, bilemiyorum. Türkiye'den beri hep dert, hep dert...

II.
Bakamadığı için çocuğunu Türkiye'de bırakmak zorunda kalmış, 25 yaşında, 5 yıldır F. Almanya'da bulunan bir kadın işçi arkadaşla sohbet:

Soru: Durumunu kısaca anlatır mısın?

Yanıt: Babam işçiydi, şimdi emekli. Annem ev kadını. Altı kardeştik. Liseye kadar devam ettim, bitiremedim. Sonra evlendim, ekonomik sıkıntıdan Almanya'ya geldim. Norddarm firmasında 4 aydır çalışıyorum.

İlk iş anlaşmasını yapınca İş Bulma Kurumu'na gittim. İki ay beklemem gerekiyordu. (Çalışma Yasası'nın 19. Maddesine göre Türkiyeliler iş bulunca onlara bir bekleme zamanı koyuluyor.) Ben İş Bulma Kurumu'na "firma sadece Türkleri çalıştırıyor, Alman yok" dedim ve işe başladım. İş Bulma Kurumu'ndan firmanın 1300 DM'nin altında ücret ödemesinin yasak olduğunu öğrendim. Oysa ben aylık 1000 DM brüt kazanıyorum. Firmanın sözcüsüyle konuşup 1300 DM brüt istediğimde, Cumartesileri de çalışırsam 1288 DM brüt ücret vereceklerini söylediler.

Soru: Greve nasıl gittiniz?

Yanıt: Dört aydır çalışıyoruz. İki aylık para aldık. Tuvaletlerin, çalıştığımız yerin durumu rezalet. İşyerinde arkadaşlarla konuştuk. Aramızdan sözcü seçtik, ödenmeyen paralarımızın ödenmesini ve çalışma koşullarımızın düzeltilmesini talep etmeye karar verdik. Patron oyaladı durdu. Anladık ki patron parayı ödemeyecek.

Arkadaşlar topluca İş Bulma Kurumu'na gittik. İş mahkemesine gitmemizi söylediler. İşi bir avukata devrettik ve aynı zamanda da grev yapma kararı aldık. Önce ödenmeyen paralarımızın ödenmesi, işyeri koşullarının düzeltilmesi için greve başladık. Patron gelin size 500'er DM vereyim, çalışın, dedi. Kabul etmedik.

Bu firmada üç aylık deneme süresi var. Üç ayı dolduranlara altı aylık deneme uygulanıyor. Zaten herkesi de altı ay çalıştırmıyor... Firma çeşitli isimler kullanıyor. Ne olduğu belli değil. Üç arkadaşımızı sigortalamadığı da bu arada ortaya çıktı.

Aslında bu yabancı işçilere yapılan baskının bir örneğidir. İşimizi kaybetmek istemiyoruz. Haklarımızı almak için grev yapıyoruz.

Soru: Grevin gidişi nasıl?

Yanıt: Maddi durum çok kötü, dayanışma büyük önem taşıyor. Çeşitli kuruluşlarla konuştuk. Bu grevin kamuoyuna duyurulması çok önemli.

Soru: Bütün bunlar neden kaynaklanıyor?

Yanıt: Türkiye'den gelen işçilerinden 20-25 yıldır alacaklarını aldılar, şimdi de ne işleri var, defolup gitsinler diyorlar. Bütün işçilerin dayanışmasıyla bu durumlardan kurtulabiliriz. Hem Almanya'da, hem Türkiye'de birçok sorun ancak sosyalizmle ortadan kalkacak.

III.

Altı yıldır Almanya'da bulunan ve 4 aydır Norddarm firmasında çalışan 22 yaşında genç bir işçi arkadaşla sohbet:

Soru: İşyerinde çalışma koşullarını biraz anlatır mısın?

Yanıt: Bu işi bana İş Bulma Kurumu buldu. Kabul etmek zorundaydım. Yemek yediğimiz kantinde lağım suları dışarı akıyor. Tuvaletlerin kapısı kapanmıyor. Tuvalet kağıdı yok. Sabun bulamayız el yıkamak için. Bunun yanında işçilere çok kötü davranılıyor. Bağırma, hakaret, işten atma baskısı var. En ufak bir iş hatasında, mesela, bağırsak üzerine iş yapıyoruz, çalışırken bağırsak kopsa bu işten atılmanın sebebi oluyor. Arkadaşlara yapılan baskılara dayanamıyordum.

Soru: Grev yapmaktan amacınız ne?

Yanıt: İlk amacımız işimizi garantiye almaktır. Bir de bizim gibi koşullarda çalışanlara örnek olmak istedik. İşverene boyun eğmemek gerekir. El gücümüzle çalışıyoruz.

Soru: Grev nasıl gidiyor?

Yanıt: Sendika yarayışlı bir iş yapmadı. Diğer kuruluşlar da pek ilgilenmedi. Bizim gibilerin örnek olması gerekir. Üç aydır kira ödeyemiyorum. Üç ay içinde 400 DM alabildim. 150 DM yol parası. Gerisini düşünün. Elden borç alarak geçinmeye çalışıyorum. Bankaya da borçlandım.

Soru: Bütün bunların nedeni ne sence?

Yanıt: Düzenin bozukluğu. Kapitalistlerin oyunu. Bunlar yeni değil. 1960'larda da işsizlik varken dışardan yabancı işçi getirdiler. Daha ucuz işgücü diye. Hem de istedikleri gibi davranabilirler, işten çıkarabilirler diye. Öteden beri uyguladıkları bir metot var. İşyerini yakıp, zarara sokup, grevci işçilerin üstüne atmak. Şimdi bu firmanın adamları da böyle şeyler geveliyorlar. Duydum. Alman ve diğer yabancı işçilerin,demokratların bu grevi desteklemeleri gerekir. Bu, sadece bizim değil, tüm işçilerin çıkarına bir grevdir. Kapitalistlere bir ders olsun bu grev. Grevden şunu öğrendim. Birlikte herşey yapılabilinir.

IV.

Meslek kurslarını bitirmiş, 19 yaşında genç bir işçi arkadaşla sohbet:

Soru: Grev hakkında düşüncelerin ne?

Yanıt: İlk işyerim burası. Greve çıkarken hem haklarımızı almayı, hem bizim durumumuzda olan tüm işçileri düşündük. Grev süreci içinde bu düşündüklerimizin gerçekleşeceğini gördüm. En azından sesimizi, kamuoyuna duyurabildik.

28 kişi greve başladık. Aramızda görüş birliği var. Dayanışma içinde grevi sürdürüyoruz. Birlik ve dayanışma olmasaydı yürütemezdik. Dışarıdan gelen destek grevi daha da güçlendirmiştir.

Soru: Nereden kaynaklanıyor bütün bunlar?

Yanıt: İşyerlerinde yabancılara, Ortak Pazar işçilerine, Alman işçilerine ayrı muamele yapılıyor. Ben buna karşıyım. Çünkü Alman işçileri de yabancı işçiler de insan. Almanya'daki yabancılar politikası işçileri milliyetlerine göre ayırıyor. Oysa, işçilerin sorunları aynı.

Yasanın 19. maddesi bu politikayı çok iyi kanıtlıyor. Bu politika kapitalistlerin kendi çıkarlarını düşünmesinden geliyor. Kapitalistler işçileri değil, kendi canlarını düşünüyorlar. Örneğin ben bu firmada 700 DM net alıyorum. İşveren benim gibi işçilerin üzerinden onbinlerce DM kazanıyor. İnsanlığa ters bir durum bu.

V.

Kısa bir sohbet daha:

Soru: Neden greve gittiniz?

Yanıt: Haklarımızı almak için. Ama biz sadece kendimiz için değil tüm işçilerin çıkarları için de grev yapıyoruz. Haklarımızı alana kadar, sonuna dek direneceğiz. Bu arada *İşçinin Sesi*'nden arkadaşlara örnek dayanışmaları için teşekkür ederiz. Birlikte olunca daha güçlü olduğumuzu şimdi anladım.

Karamsar olma yoldaş

Hep hor görülüp tekmelendik
Tüm engellere karşı birlikte ilerledik
Sesimiz duyulacaktır elbet kapitalistler
Karamsar olma yoldaş
Ereceğiz mutlu günlere

Bir köle gibi çalışıp ezildik
Kapitalist oyunlara rağmen hep dirildik
Ereceğiz elbet birgün mutlu güne
Karamsar olma yoldaş
Bakıp da düne
Mazide kaldı o çileli günler
Çözülmek üzeredir tüm karışık düğümler
Özlem dolu devrim gelecektir birgün
Karamsar olma yoldaş
Hayal değildir o mutlu gün

Grevci bir işçi

Taşkın nehirler gibi

İşçi köylü hepsi bir kafile
Devrim gelecek ne yapsanız nafile
Duyduğun gök gürlemesi değil *İşçinin Sesi*
Taşkın nehirlerden daha coşkunuz biz

Sanmayın her kanun bizim için
Devrim geliyor *İşçinin Sesi*'yle birlikte
Düzen dediğimiz bu kapitalizm
Boğulacaktır bu yükselen seslerle

Eğilmez başımız bükülmez bileğimiz
Neden diye sormayın herşey alın terimiz
Sesimiz dünyanın dörtbir yanında
Kapitalizm birgün boğulacaktır
Şehitlerin kanında

Bir başka grevci işçi

Hamburg'da grev var

Hamburg'da Norddarm adlı bağırsak fabrikasında 28 Türkiyeli işçi 6 Aralık 1983'den beri grevdedir. Grevcilerin talepleri ödenmeyen ücretlerinin ödenmesi, çıkışların geri alınması ve çalışma koşullarının düzeltilmesidir. Grev büyük bir coşku, disiplin ve başarıyla sürmektedir. HTİB olarak bu eylemi aktif destekliyoruz.

Taleplerin haklı oluşu, işçilerin arasındaki sıkı birlik ve dayanışma nedeniyle grev, kamuoyunda geniş yankı yaptı. Eylemi F. Almanya Sendikalar Birliği DGB, Yeşiller, DKP, HDW-Dok grevcileri, *Devrimci İşçi*, Türkiyeli Demokratlar Derneği, WİR, MOTTE ve daha birçok kuruluş ve örgüt desteklemektedir. *Bild Zeitung, Hamburger Abendblad, Hamburger Rundshau, Tageszeitung,* gazeteleri, Köln Radyosu, Kuzey Almanya radyoları olaya geniş yer verdiler. *Hürriyet, Milliyet, Tercüman* da olayı yansıttı.

HTİB militanları olarak bizler işçilerin bu haklı direnişini tüm gücümüzle destekliyoruz. Her gün görevli 10 yoldaşımız sabah 8—akşam 17 arası grev yerinde (grev sokakta sürüyor, hava -6, -10 derece) bulunuyorlar. Yemek yapma, çay dağıtma, kültür programları düzenleme, bildiri dağıtımı, bağış kampanyaları, güvenlik, grevin dış ilişkilerini yürütmek gibi işlerde grevci arkadaşlara yardımcı oluyorlar.

13 Aralık Salı günü Hamburg Senatosu Çalışma Bakanlığı Sekreteri'nin, DGB temsilcilerinin, grev dayanışma komitesinin ve grevci arkadaşların katıldığı bir toplantı yapıldı. Çalışma Bakanlığı sözcüsü grevin haklı olduğunu ve firmada çalışma koşullarının berbat olduğunu kabul etti. DGB temsilcileri grevi desteklediklerini belirttiler. İşçilerin üyesi olduğu NGG Sendikası da grevi destekliyor. 15 Aralık'ta grev yerinde yapılan basın toplantısına basın geniş ilgi gösterdi. Basın toplantısında bir grevci kadın işçi, iş koşullarının çağdışı oluşunu, işverenin işçiler üzerindeki öteki baskılarının yanısıra uyguladığı psikolojik baskıyı dile getirdi.

İşçinin Sesi folklor ekibi Norddarm grevinde

Bir başka grevci işçi, greve başlama nedeninin, alamadıkları son iki aylık para olduğunu ama artık taleplere çıkışların geri alınmasının da eklendiğini söyledi.

Sendika temsilcileri ise, sendikaya geç yansıdığı için yapılan eylemin yasal grev olmadığını, ama buna rağmen hemen tavır alıp yasal düzeyde bazı girişimlerde bulunduklarını söylediler.

Aynı akşam yapılan bilgilendirme ve dayanışma toplantısı büyük ilgi gördü. Grev yerinde çekilen bir film gösterildi. Yabancı işçilerin sorunlarına değinen bir skeç oynandı. Grevin gidişatı üzerine tartışma yapıldı. 15 Aralık Perşembe akşamı ise bütün işçilerin kendi aralarında yaptıkları toplantıda "greve devam" kararı alındı. Grev daha büyük bir coşku ile sürüyor. Bunu birlikte kutlamak üzere 17 Aralık Cumartesi HTİB'de bir toplantı yaptık.

Grevci arkadaşların çoğunluğu genç işçilerdir. Grevci arkadaşlar grevin sonunda nasıl bir sonuç alınırsa alınsın bizim koşullarımızda çalışan başka işçilere örnek ve destek oluruz diye düşünüyorlar. Bu başlıbaşına örnek bir davranıştır. Eğer grevin çevresindeki dayanışma daha da genişlerse, gerçekten de bu grevin büyük etkisi olabilir. Bu grev, hem yabancı düşmanlığına karşı, hem tüm işçilerin birliği yolunda önemli bir adım oluşturabilir.

Tüm uluslardan işçileri, ilericileri grevi aktif desteklemeye çağırıyoruz.

Norddarm grevcilerinin bildirisinden

İki aydan beri Firma Norddarm'da aylıklarımızı alamıyoruz ve bu nedenle 28 işçi 6.12.1983'den beri grevdeyiz. Çalışma koşullarımız çağdışı (işyeri kokuyor, sular soğuk, tuvalet, soyunma ve yemek odası bir yerde) ve çok ağır olduğu halde, aylığımız akort dahil brüt 1000 DM'dir.

Bu koşullar İş Bulma Kurumu (Arbeitsamt) ve diğer ilgili daireler tarafından bilindiği halde bu güne dek hiç müdahale edilmemiştir.

Federal Almanya'da Çalışma Yasası, Madde 19'a göre işyerlerinde öncelik Almanlara, sonra Ortak Pazar ülkelerinden gelen işçilere ve en sonra da diğer ülkelerden gelen işçilere tanınıyor. İçinde bulunduğumuz bu koşullar tesadüfi değil, tersine yukarıda değindiğimiz Çalışma Yasası'nın ve çalıştırma politikasının bir sonucudur.

Buna paralel olarak yaşamın her alanında daha da baskıcı hale getirilen Yabancılar Yasası, bugün Alman hükümetinin uygulamakta olduğu "yabancılar dışarı" politikasına dönüştürülmüştür. Örneğin: Çıkışlarımız verilmiş durumda, Sozialamt'a yapacağımız müracaat sonucu yurt dışı edilme olasılığı ile karşı karşıya kalacağız.

Grevimizi yalnız kendimiz için değil, aynı durumda olan diğer işçilerin çıkarlarını da savunduğumuz için sürdürüyoruz! Bu mücadelemize sendikalar ve diğer kuruluşlar seyirci kalmamalıdırlar!

Taleplerimiz:

— Ödenmeyen paralarımızın ödenmesi.

— Çıkışlarımızın geri alınması.

— Çalışma koşullarımızın düzeltilmesi.

Bizleri desteklemek için hepinizi davet ediyoruz. Göstereceğiniz moral ve maddi desteğe ihtiyacımız var.

— Alman ve yabancı işçilere eşit haklar!

— İşyerlerindeki yabancı düşmanlığına son!

— Çalışma Yasası'ndaki madde 19 kaldırılmalıdır!

— Gerici yabancılar yasasına hayır!

— Yaşasın yerli ve yabancı işçilerin birliği!

Grev Komitesi

İşyeri adresi:
Firma Norddarm Gas Str.18
2000 Hamburg 50
İlişki: 38 36 52

EK SAYI

İŞÇİNİN SESİ

18 Aralık 1983

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 4. PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

Program Taslağı'na ilişkin olarak, yoldaşlarımızın şimdiye dek iletmiş oldukları görüşleri konulara göre guruplayarak yayınlamaya başlıyoruz. Bu ekte programın geneline, biçimine, diline vb. ilişkin görüşleri yayınlıyoruz.

Genel

Türkiye Komünist Partisi'nin tartışmaya sunduğu 4. Program Taslağı'nın Leninci birlik, TKP'yi oportünizmden arınmış, Marksizm-Leninizm temelinde örgütlenmiş bir parti yapma doğrultusunda önemli ve Partiye büyük bir canlılık getirebilecek bir adım ve girişim olduğu kanısındayım.

4. Program Taslağı Türkiye devrim hareketine, komünistlere geniş bir bakış açısı sağlıyor. Ülkemizin gelişmesini, ekonomik durumunu ve bu gelişmelerde Komünist Partimizin tavrını doğru belirlemeleriyle bütün partili yoldaşların, komünist çalışmalarında perspektifini daha iyi açıyor. Yığınları yönlendirmekte çok yararlı bir kaynak oluşturuyor. Kurmak istediğimiz toplumsal sisteme, komünizme nasıl varacağımızı, genel hatlarıyla yolumuzu aydınlatıyor.

4. Program Taslağı'nı onaylıyorum, bundan sonraki çalışmalarımda bugünden itibaren geçerli olarak sayıyorum...

Ü.K., Almanya

TKP 4. Program Taslağı'nı okudum. Genel olarak, Marksizm-Leninizm ışığında, Türkiye'nin ekonomik toplumsal temeline dayanan bir program taslağı olarak görüyorum. İçeriğinin doğruluğuyla genelde dünyada, özelde Türkiye'de oportünizme ve onun günahı olan solculuğa vurulacak en büyük darbe olacağının inancındayım.

Taslaktaki görüşler benim için yeni değildir. Bu görüşlerin derlenip toplanması, gerek Türkiye işçi sınıfı içinde gerek halklar arasında yeni bir canlılık getirecektir. Menşevikler ise (bizim menşevikler) bu görüşleri eleştiremeyecekler, bu görüşlere sahip çıkmaya yelteneceklerdir. Buna hazır olmalıyız.

G.F., Almanya

Program, komitemiz tarafından okunup tartışıldıktan sonra, "partimizin temel görüşlerinin programa yansıdığı"nda görüş birliğine varılmıştır.

Özü itibariyle değişmeden (kısaltılması ya da genişletilmesi hariç) komitemiz için bağlayıcılık kazanmıştır. Komiteyi oluşturan tek tek yoldaşların öneri ve dilekleri ilişikte sunulmuştur.

Şato Parti Komitesi, Almanya

Elimde olmayan sebeplerden ötürü program taslağımızı RSDİP'nin program taslağıyla karşılaştırma fırsatı bulamadım. Ancak, Komünist Manifesto ve birkaç oportünist programla (TKP, TKEP) karşılaştırabildim.

Komünist Manifesto ile karşılaştırdığımda Marksizm'in ölümsüzlüğü kafamda bir kez daha yer etti. Oportünist programlarla karşılaştırdığımda ise, Türkiye proletaryasının tarihsel değer taşıyacak bir komünist programa ne kadar ihtiyacı olduğu benim için bir kez daha açıklığa kavuştu.

4. Program Taslağı, partimizin temel görüşlerini formüle etmiştir. Acil siyasal görevlerimizi ortaya koymuştur. Ajitasyonel eylem alanını kapsayan acil istemler gösterilmiştir.

S.B., Almanya

Taslak üzerine görüşlerimi (çeşitli nedenlerden dolayı taslağın tümünü okuyamadığımdan ancak eksik bir şekilde aktarıyorum. Bu konuda yapılan eleştirileri kabul ediyorum. Taslak üzerine örgüt düzeyinde yapılacak toplantılarda tüm taslak hakkında görüşlerimi getireceğim.

A.A., Almanya

TKP 4. Programı'nı okudum, fakat üzerinde fazla çalışma olanağı bulamadım. Genel olarak daha önce merkez organımızda ve diğer yayınlarımızda işlenmiş, tartışılmış, ve kabul edilmiş konulardan bir program çıkarıldığından ben de kabul ediyorum. Fakat geneli fazla etkilemeyeğini düşündüğüm, kafamda açık olmayan birkaç noktaya değineceğim.

T.Ö., İngiltere

TKP 4. Programı'nı okudum ve içindekileri benimsiyorum. Eksik veya yanlış yönünü göremedim ama zaman ve okuma şeklini yeterli görmüyorum. Önümüzdeki dönemdeki tartışmalarda 4. Program'ın özümsenerek okunmasını ve herkesin yeni şekliyle tekrardan görüşlerini yazılı olarak iletmesini veya soru-cevap biçiminde cevaplamasını istiyorum.

H.K., İngiltere

TKP Lenincileri oportünizme başkaldırıdan bu yana, doğru ideolojileriyle devrimci hareket içindeki yanlış anlayışları en açık biçimde bilimsel olarak ortaya koydu. Ardından, proletaryanın öncü müfrezesine (TKP'ye) yakışır bir şekilde 4. Program'ı hazırlamaya çalışmakta. Hazırlanmış olan 4. Program Taslağı, dünyanın ve ülkemizin siyasal yapısını çok açık bir dille, doğru değerlendirmektedir. Taslakta içinin biraz açılmasında yarar bulduğum maddeleri sıralamaya çalışacağım.

K.A., Almanya

Dördüncü program öncelikle Türkiye proletaryasını harekete geçirip devrimci savaşa itebilecek bir programdır. Özellikle dünyadaki gelişmeleri doğru koyması, sonuç çıkarması ve devrime bağlaması açısından ise dünya komünist hareketinin örnek alması gereken bir içeriktedir.

(...)

Bugün yığınlar, özellikle ileri kesimler, durup dinlenmeden kapitalizmin yaşanası bir sistem olmadığını tekrarlayanlara sormaya başlamıştır: Siz ne istiyorsunuz? Sadece belirli dogmalar tekrarlanarak yığınlar ne eğitilebilir, ne devrime kazanılabilir. Devrimci bir program yığınların uğrunda ölmeyi göze alabileceği bir program olmalıdır...

4. Program Taslağı'nda, halkın yaşamında sosyalizmde kapitalizmdekinden ne değişik olacak, nasıl bir toplum istiyoruz açık ve nettir. Bugün Türkiye kapitalizminin içinden geçtiği durum, gelişmeler iyi tanımlanmış, bağlaşıklar seçilmiştir. Tek eksiğimiz, 4. Program'ı hayata geçirmek için yığınları kazanmaktır. Savaş, ileri demokratik halk devrimini gerçekleştirmek, sosyalizmi kurmak, komünizme ilerlemek için yığınları kazanmaktır.

L.F., Fransa

Genel olarak programın getirdiği görüşler olumludur. Program tartışmalarında daha geniş açılmasını, merkez yayın organımızda geniş yer verilmesini ve tartışılmasını öneriyorum.

Belirli bölümlerin, örneğin üçüncü

bölümün (*Türkiye devriminin karakteri ve halkın birliği*) açılmasını istiyorum.

İ.Ş., Fransa

Bana göre, Program gerek Türkiye üzerine getirdiği analizlerle ve gerekse koyduğu hedeflerle Türkiye devrimi ve onun güvencesi olacak olan proletarya hegemonyası ve proletaryanın ilk planda dolaylı ve giderekten de doğrudan diktatoryasını hedeflemektedir. Bu nedenle programla hemfikirim.

Ancak, TKP-*İşçinin Sesi*'nin daha önce de dikkatlerimizi çektiği bir tehlike var. Türkiye'de...burjuva muhalefetin içinde yer alacak, onu destekleyecek sağlı sollu oportünistlerin varlığı ve bazılarının şimdiden doğrudan veya dolaylı, bu muhalefeti desteklemek istemeleri. Bunun programın uygulanmasında güçlükler çıkaracağı kaygısını da gözönünde bulundurmak zorunda olduğumuza inanıyorum.

Bunun dışında programla sonuna kadar hemfikirim.

E.D., Fransa

Partimizin tartışmaya sunmuş olduğu taslak halindeki programı *demokratik*-merkeziyetçiliğin bir parçası olarak görüyor ve aşağıda belirtilen yerlere açıklama veya ekleme yapılmasını istiyorum.

H.Y., Almanya

Programımızın taslak olarak hazırlanıp bütün TKP-*İşçinin Sesi* üyelerinin görüş ve düşüncelerini almak için tartışmaya sunulması bir kıvanç kaynağıdır. Bize programsız anarşist diyenlere iyi bir şamar olmuştur.

Biz, oportünistler gibi kendimizi halktan gizlemiyoruz. Komünistliğimizi ve ne yapmayı, neyi hedeflediğimizi dosta ve düşmana kanıtlamak için de programımız mükemmel ve yerinde, dünya komünist hareketine de yeni görüşler, yeni fikirler aktarması açısından da TKP-*İşçinin Sesi*'nin onur kaynağıdır.

Bana iki görüş dışında fazla yabancı gelmedi. Belki görüşlerimizi daha önce kitaplarımızda okuduğum için. İki görüş demiştim. 1. Dünyamız, kapitalizmden komünizme geçiş çağı. 2. İleri demokratik halk devrimi.

Bu iki görüşte de örgütümüzün sorumlu yoldaşı ile fikir alış verişi yapmak ve bilmediğimi tartışıp konuşmak kafamdaki soruları gidermeye yardımcı oldu. Böylelikle ben TKP-*İşçinin Sesi* üyesi olarak 4. Programımızı destekliyor, bana ve bütün militanlarımıza iyi bir kılavuz olacağına bütün kalbimle inanıyorum.

H.Y., Almanya

Program Taslağı'nı okuduktan sonra edindiğim izlenim şuydu: Komünistlerin beyinlerinin gri hücreleri daha fazla olmalı ve daha çok çalışmalı. Ve buna dayanarak programın şu anına kadar eleştirebileceğim elle tutulur bir yanını göremedim. Yalnız alt-emperyalist konusunda, doğru anlayıp anlamadığımı benim anladığım kadarıyla kısaca anlatıp ileride açıklamasını bekliyorum.

H.Ç. Almanya

Hazırlamış olduğumuz Program Taslağı bugüne kadar okuduğum değişik programlardan çok ayrı bir içeriğe sahip. Türkiye ve dünyanın içinde bulunduğumuz durumunu çok güzel anlatmasına karşın şu anda sizlere katılamadığım yahut çok tartışmalara neden olabilecek noktaları yazacağım.

(...)

Bunlara rağmen bu Program Taslağı'nın, Türkiye devrimci hareketi içinde, Türkiye halkı üzerinde bir ışık olacağı kanısındayım.

A.H.K., İngiltere

Genel olarak programın getirdiği görüşleri kabul ediyorum. Bilhassa 6. bölümde (*Komünist partisi*) yazılan görüşleri tamamen kabul ediyorum, TKP'nin Leninci örgütlenme ilkelerini benimsiyorum.

C.C., İngiltere

4. Program Taslağı'ndaki görüşlerin tümüne katılıyorum. Program taslağına ilişkin önerim ve eleştirim yoktur.

F.A., Hollanda

Programı baştan sona okudum. Değiştirilmesi gereken herhangi birşey gözüme çarpmadı. Bence güzel hazırlanmış Komünist Partisi programı.

Ö.D., İngiltere

"*Çağımız kapitalizmden komünizme geçiş çağıdır.*" Bunun üzerine getireceğim öneri yoktur. Yalnız, bu bölüm gazete tartışmasında daha geniş açılmalı. Vurgu sosyalizmin ilerlemesi, çağ büyük hızla komünizme ilerleyebilir.

"*Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi*". Genel olarak bu bölüme katılıyorum.

"*Sosyalist toplum ve sosyalist devlet*" bölümü Türkiye devrimci hareketleri arasında tartışma götürebilir. Merkez yayın organında genişçe açılıp tartışmalarla verimli hale getirmek ve devrimci hareketlere, nasıl bir sosyalizm amaçladığımızın üzerinde vurgulamak olacaktır.

"*Komünist partisi*" adlı bölüm çoğunlukla merkez yayında işlediğimiz konudur. ... Program genel olarak olumludur.

F.Ç., Fransa

Daha sonra tartışmalarda kafamın açılacağı kanısında olduğum bir iki nokta dışında programımızın saptamalarını olumlu, doğru buluyorum. Bu noktalar tartışıldığında görüşlerimi yazılı olarak sunacağım. 1. Ulusal azınlıklar sorunu, 2. Tamamen teknik bir sorun, programın dili.

(...)

Şüphesiz programımız komünist partileri içinde en güzel programdır. Program hakkında düşüncelerim tartışılarak aşılacak şeylerdir.

A.Ç., Fransa

Program taslağında işlenen fikirlerin çoğu daha önce de işlendiği için özümseyebildiğim fikirler. O yüzden önerilerim genellikle fikirlerin özü üzerinde değil, ifade tarzı vb. daha çok teknik konularda oldu. Ama bu taslakta altını yeterince dolduramadığım fikirler de var. Siyasal devrim, toplumsal devrim, tarımda kapitalizmin gelişme düzeyi, köylülük bunların başlıcaları. Bu konular yayınlarımızda daha geniş işlenirse çok yararlı olur.

Taslak, diğer siyasal örgütlerden farkımızı bir kez daha, çok açık koyuyor. Devrimi yapacak, devleti yönetecek yetenekte olduğumuzu gösteriyor.

C.Ç., Hollanda

Herşeyden önce 4. Program Taslağı'nın hazırlanışına şu ya da bu şekilde emeği geçmiş tüm yoldaşlarımıza "ellerinize sağlık" demek isterim.

A.S., İngiltere

Diğer bölümlere yürekten katılıyorum. Diğer konular çok güzel açılmış ve herkesin anlayabileceği bir dilde. Programımızın tüm partinin kollektif bir ürünü olması için yazdıklarımın yararı olacağına inanıyorum. Türkiye işçi sınıfının, devrim savaşımında en büyük eksiği olan programına kavuşması ve 50 yıldır kongresini yapamamış partimizin Leninci bir programla işçi sınıfına öncülük edebilmesi için en büyük çabayı harcayan Eşgüdüm Komitesi'ne, en

başta da Yürükoğlu yoldaşa teşekkür etmeyi borç bilirim. Saygılarımla.

M., Almanya

Program Taslağı'nın tartışmaya sunulması hareketimiz ve Türkiye devrimi için atılmış en büyük adımdır. Bunu coşkuyla selamlarım.

Programı okudum. Genel anlamıyla olumlu buldum. Dernek tartışmalarının oluşma sürecinden sonra daha geniş anlamda fikirlerimi bildireceğim.

K.Y., Almanya

Yoldaşlar, partimiz üst organlarının Parti Program Taslağı hakkında görüşlerimi alması demokratik-merkeziyetçiliğin en somut örneğidir. Bunu komünist coşkuyla karşılıyorum. Bu görüşler, parti üyelerimiz için yeni olmamalarına rağmen, partimizi yeni bir aşamaya getirecektir. Partimizin IV. Programı Türkiye işçi sınıfının, komünizmin yeni ve utkan geleceğinin başlangıcı olacak.

(...)

Programın geneli hakkında herhangi bir önerim yoktur. Kafama takılan maddeleri yazdım. Onun dışında, İDHD, toplumsal devrim, siyasal devrim gibi konular biraz daha geniş tartışıldığında kafamda daha geniş açılacak. Ben programın tümüne katılıyorum ve program benim için bağlayıcıdır. Programın yaşama geçmesinde tüm maddi ve manevi gücümle çalışacağıma, partimizin devrim utkusunda, sosyalizmi kurmada ve komünizme ilerletmede tüm çabamı seferber edeceğime and içiyorum.

Y.A., Hollanda

Biçim, dil, uzunluk kısalık, teknik yanlar

Öncelikle, getirilen görüşler çok yeni şeyler değil. İlk okumadan sonra, yeni duyduğum kelime ve kavramlar dışında bütünüyle anladım. Özellikle 3. ve 4. bölümler ilgimi çekti. İstemlerin sıralandığı bölümler.

Ancak biz bunu ileride işçilere ve halka program diye sunacağız. Bu bakımdan düzeyi yüksek geldi. Bilimsel bir dili var. Şu anki durumuyla bırak işçileri hatta devrimcileri, ancak *İşçinin Sesi* ideolojisiyle yoğrulmuş kadrolara sesleniyor. Program zorunlu bir şekilde çok daha basit bir dile indirgenmeli. Örnek *(1. Taslak)* 22. sayfadaki 3. ve 5. paragrafları dilsel olarak anlayamadım. Bu tür zor cümle ve paragraflar programda yer almamalı.

(...)

Tüm bu söylediklerime ek olarak, program taslağımız ileri, Türkiye gerçeğini doğru yansıtan bir çalışma. Tartışma ve görüş bildirme süresinin bizler için bu kadar kısa tutulması şimdilik bende daha kapsamlı bir görüş bildirmeyi engelliyor.

E.D., Almanya

Birincisi, programın daha keskin bir dille yazılması.

S.,Almanya

Programın dili, sade, akıcı, açık ve özellikle işçilerin anlayacağı bir dil olmalı, keskinlikten kaçınmalıyız.

Örneğin, "toplumsal ruha sahip bir siyasal devrim", "bu devrimin komünist devrim olması için 'saf' bir komünist devrim olması gerekmez".

Bu terimler daha uygun bir şekilde formüle edilebilir. Hem tekrarı çok oluyor hem de biraz keskinlik gibi geldi bana. Önerim, daha sade bir dil kullanılabilir.

A.Ç., Fransa

Olanaklarım çerçevesinde yaptığım değerlendirme çok yüzeyseldir. Ancak bir KP programı olarak Program Taslağı'nı uzun buldum.

(...)

Son olarak yazmak istediğim birşey daha var. Eleştiri olacak. Kimse alınmasın ama verilen bir aylık süre ile bu Program Taslağı daha çok profesyonel ve entellektüel yönü güçlü yoldaşlar için sunulmuş demek yanlış olmayacak. Düşünün, çalışan bir yoldaş bir ay içinde verilen okuma listesiyle beraber Program Taslağı'nı sağlıklı bir şekilde inceleyebilir mi? Üstelik günlük pratik görevlerini de aksatmadan.

Bu hata düzeltilirse sevinirim. Eğer süre uzatılırsa benim de Program Taslağı'na katkılarım olsun isterim. Verilen süre içinde ancak böyle yüzeysel değerlendirebildim.

A.A., Almanya

İlk gözüme çarpan şey, taslağın her sayfasında, paragrafında daha önceki yayınlarımızdan bölümlerin oluşu idi. Bu çok çarpıcı olan birşey ve gerçekten övünç kaynağı.

Özellikle programın uzunluğu gerçekten gerekli birşey ve destekliyorum.

Raporumun ikinci bölümü olarak düşündüğüm somut noktalar bölümünde kafama takılan noktaları maddeleyeceğim. Burada kalkış noktam, taslağın eğitim seminerlerinde dikkate alınmasını istediğim konularını söylemek isteğidir. Çünkü, formüle edilmiş haliyle görüşlerimizi biliyor ve tartışmalarda öncelikle onları söylüyoruz. Ama daha ilerleyen tartışmalarda, kişisel olarak ben kendimi yetersiz hissediyor olduğum için, yapılacak seminerlerde bu konuları açacak bilgilendirmelerin yer alması isteğim beni böyle bir tür maddelemeye itti.

Sıraladığım noktalar ilk bakışta çıplak olarak gözüme çarpan noktalardı. Daha iyi bir okuma ile çoğunu yerine daha iyi oturtabilirim, fakat ilk okuyuşun etkisi böyle oldu.

Aklıma gelen birşey de, tam iyi okuyamamışım. Program Taslağı bunu bana anlattı.

S., İngiltere

Program Taslağı, göze çarpan yönleriyle, bölümlerin sıralanışı ve kullanılan dil açısından olduğu kadar, teorik anlayışı somut öneriler ve hedeflerle birleştirme açısından da başarılı bir taslak.

Tek tek bölümlere ilişkin özgün değişiklikler gündeme geldiğinde taslağın dili konusunda ulaşılan düzeyi düşürmemeye çalışmalı, dille ilgili değişikliği daha canlı, akıcı bir nitelik kazanma eğilimi taşıdığı ölçüde söz konusu etmeliyiz.

S.Ö., İngiltere

TKP'nin 4. Program Taslağı'nın hazırlanıp tartışmaya açılmasını çok sevindirici bir olgu olarak karşılıyorum.

Programı okudum. Görüşlerin çoğu bildiğimiz, katıldığımız görüşler olduğu için programın genelini doğru buluyor ve katılıyorum.

Daha önceki yayınlarda olmayıp da programda formüle edilen konulara ilişkin görüşlerimi açıklayabilmek için ise bu konuların daha fazla açılması gerekiyor.

Biçimsel olarak programa değin söyleyeceklerim: Biraz uzun, tüzük konuları ile iç içe, yazılışı akıcı değil, sık sık tekrarlar var. Ancak bizim gibi yazma kolaylığı olan bir hareket için bunlar hiç de sorun değil.

S.S., Almanya

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 4.PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

Program Taslağı'nı genel çerçevesi içinde biraz uzun buldum.

M.Ç., Almanya

Teknik önerilerim: 1. Konuların daha kısa tutularak açıklanması. 2. Üslupta akıcılığın daha da olgunlaştırılması.

H.D., Hollanda

Bir de yoldaşlar, taslak konular üzerine daha fazla değinmiş. Konular çok genişletilmiş. Aslında taslak kısa, özünde geniş yazılmalıdır. Ben taslakta yer alan maddelerin kısaltılmasından yanayım.

İ.D., Almanya

Komünist partisinin programı mümkün olduğu kadar kısa olmalı. Düşüncelerin öz cümlelerle anlatılması gerekir. Bu anlamda Program Taslağı belki konular daha iyi anlaşılsın diye daha geniş kapsamlı yazılmış olabilir. Fakat Program Taslağı program olarak çıkarken (kongreden sonra) konular daha öz olarak anlatılmalı, tekrardan kaçınılmalıdır.

M., Almanya

Programın uzun ve açıklayıcı olması bence çok yararlıdır. Yani her konunun açılıp altındaki mantığın anlaşılması açısından.

Konuların sırasına göre uyarlanmasına dikkat gösterilmesi yararlı olur...

Program Taslağı'nın okuyuş biçiminin akıcı olmaması, çoğu kelimenin tekrar oluşu ve benzeri biçimle ilgili birşey söylemek istemiyorum. Bu da şimdiye kadar hareketimizin her konuda olduğu gibi, bu konuda da en iyisini yapacağı inancından kaynaklanıyor.

Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

G.F., Almanya

Tekrar gibi görülen yerler başka şekilde formüle edilebilir. Kısaltma yapılabilir.

Bazı cümleler paragrafla uyum sağlamıyor. Havada kalıyor imajını doğurmuş.

Program belli fikirlerin bilindiğini veri olarak aldığına göre kıyaslamaya gerek yok. (Burjuva devrimi — İDHD.)

Bazı yerlerde cümleleri bağlarken uyumsuzluk var.

Paragraflar çok uzun.

EBK, TMO gibi kurumların isimleri açık olarak yazılabilir.

Türkiye'deki devrimden sözederken aniden gelişmiş ülkelerdeki sosyalist devrimden sözediliyor. Gereksiz.

Birbirini tamamlayan paragraflar var. Bunlar birleştirilebilir.

B., İngiltere

1. Pekçok önemli fikirler çeşitli yerlere dağıtılmış. Konularda bütünlük sağlama çabasıyla, bence daha önemli olan belirli temel görüşlerimizin bütünselliği bozulmuş. Bunları programdan çıkartıp kavramak zorlaşmış. (Örneğin demokrasi konusu).

2. Bunun sonucu olarak pek çok tekrar var. Sadece bunu düzeltmek bile programı önemli ölçüde kısaltacaktır. (Örneğin demokrasi, sosyalizmde sınıflar).

3. Çok daha akıcı bir dille yazılabilir sanıyorum. Pek çok konu daha önceki yayınlarımızın montajı ile oluşturulmuş gibi geldi bana. Bu, bence, kollektif bir çabanın ürünü olması gereken program için, görünüm açısından da olumlu değil.

4. Kısmen bundan kaynaklandığını sandığım diğer bir nokta da şu: Program çeşitli yerlerinde polemik havası taşıyor, hatta polemiğe giriyor. (Örneğin, 19. sayfada ikinci paragraftan sonrası, 59. sayfada 6. paragraf vb.)

5. Çeşitli toplumsal katmanlarla ilgili istemler sıralanırken detaylara girilmiş, dolayısıyla çeşitli şeyler atlanmış. (Bence en önemlisi yurt dışında çalışan milyonlarca işçiye hiçbir şey söylenmiyor). Ya bu istemler iyice detaylandırılmalı ya da daha genel düzeyde geçilmelidir.

6. Türkiye'de kapitalizmin gelişimi anlatılırken, bunun ülkenin politik yaşantısına yansıması da önemli köşe taşlarıyla incelense (1950, 1960, 1971, 1980 olayları gibi) olumlu olur sanıyorum.

K.K., Hollanda

Bu bölümde *(Dünya devrimi)* ve daha önceki bölümlerde, dünya devriminin sosyalist sistemin nicel ve nitel gelişmesi yoluyla ilerlemesi görüşü sık sık vurgulanıyor. (Aynı şekilde, neden bir tek sosyalist ülkelerin gelişmesine indirilemeyeceğinin açıklaması.) Bunu göz önünde bulundurarak bu bölümde biraz kısaltma yapılabilir — ancak çok da fazla göze batmıyor.

3.1. ve 3.2. bölümlerdeki açıklamalar zorunlu olarak programda bulunması gereken açıklamalar değil. Ancak tüm komünist yazında bu konudaki kafa karışıklığı göz önünde bulundurulursa taslak tartışmaya açıldığında muhakkak budanacak. Görüşlerimizin ne denli derinlemesine kavrandığını sınayarak — gerekirse sonul programda biraz kısaltılabilir. Ancak çok çok güzel ve değerli bir bölüm.

3.3.1., 3.3.2., 3.3.3. bölümleri özetlenebilir.

4. bölüm. Girişi ve maddelemeye kadar olan baş kısım 3. bölümde işçi sınıfının konumunu içeren bölümle ve ayrıca kendi içinde tekrarlar taşıyor. Onları ayıklayarak kısaltabiliriz.

Gençlik — öğrenci gençlik — maddelenebilir.

Kadın konusu maddelenebilir mi?

Genel not: Acil istemlerdeki bazı fikirler demokratik anayasa başlığı altına girebilir.

6. bölümün tümü özetlenebilir.

B., Fransa

Parti bölümü kısalabilir.

H., Almanya

İstemler, maddeler somuttur nettir. Buna rağmen bazı cümleler yapılacaktır edilecektir olarak bazıları da yapılmalıdır edilmelidir ile bitiyor. Bu "yapılmalıdır", "edilmelidir" bence doğru değil ve menşevikçe kokuyor. Bu bizim programımız olacak ve devrimi biz yaparsak şunları şunları yapacağız demek doğru olur. Öbür biçimiyle, yapılmalıdır edilmelidir, kime öneriyorsun. Kaldı ki bizim isteklerimizi başkasının yapmasını bekleyemeyiz. Bilmiyorum yanılıyor muyum?

A.A., Almanya

Program ileride yapacaklarımızın özünü oluşturduğuna göre cümleleri bu anlama gelecek şekilde bitirmek gerekir.

B., İngiltere

Aslında program çok yoğun ve bütünsel bir metindir. O nedenle hiç başlıksız da olabilir. Ama başlıkların konması çok iyi olmuş.

C.S., İngiltere

Konu başlıkları daha genel olmalıdır. Örneğin:

Konu 2'de *"Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi"* yerine *"Türkiye'nin genel ekonomik yapısı"*.

Konu 3'de — *"Türkiye'de devrimci aşama, sınıfların konumu ve halkın birliği"* yerine *"Türkiye'de devrimin karakteri"* veya *"yapısı"* vb.

Konu 4.5. — *"Ulusal sorun: Bir devlette iki ulus"* yerine *"Ulusal sorun ve sömürgeler sorunu"*.

L., İngiltere